

MESCLAD'ÒC

TEMPS DE DINTRADA !

Es la dintrada per la còla nòva Mesclad'òc. A son cap totjorn lo meteis director « esportiu » P. Baccou e los entraïnaires pedagogics. Ongan lo recrutament se faguèt dins sièis despartaments : Aude, Erau, Gironda, Garona Nauta, Pirenèus Atlantics e Tarn. Los jogaires son ja en plaça e fòrça motivats per travalhar e plan capitlar lor sason. Los entraïnements intensius an ja començat e l'annada s'anòncia rufa. Es per aquò que la còla Mesclad'òc tota fa fisança als suportaires per los encoratjar.

Tenètz- vos fièrs !

SOMARI

Vrenhas e cançon de vrenhas.....	2
Vida de la còla.....	3
Jòcs e recèpta.....	4

La còla d'aquesta annada serà compausada dels famoses jogaires : Emilia Cabane, Sabrine Cepeda, Lidia Rech, Sandrine Escarboutel, Nadèja Colomer, Cristèl Rubiella, Renò Delisee, Miriam Alla, Sigrid Blanchard, Lidwine Miceli, jos la direccio de Patrici Baccou.

LAS VRENHAS A BORDÈU

Jà s'es a aviar lo cap de l'estiu, e dab aquò lo temps tant esperat de la vrenha. De hèit, Occitània quasi sancèra es pertocada e animada per la cultura de la vinha, activitat tradicionau e secularia qui hadó la renomiada deus nòstres païs.

Pr'amor de l'ensorelhament mendre qui banha lo nòrd de gasconha, la vrenha deu vinhèr bordalés dens son ensèm (aqueuth compausat de mantuas apelacions, de qui las mei famosas e son bissèu lo Medòc, lo Sent-Emilion o las Gravas) que comença d'acostuma drin mei tard que non pas dens autes parçans, lengadòc per exèmple.

Totun, podem considerar aqueuth periòde com lo moment màger de l'annada vinhirona : lo tribalh jornalèr qu'amira semper cap ad aqueras setmanas tant decisivas per l'activitat. Pas sonque alavetz e's poirrà sàber la valor de çò qu'es estat hèit tot au hiu de las mantuas òbras realizadas sus la planta : poda deus ceps a l'ivèrn, calatge deus astes (entà forçar la vinha a créisher d'un bon biais), desprampatge (ont sacan las brancas qui non portan cap hruta), es-huelhatge (que s'i darrigan las huelhas d'escóner los arradims deu só) e fin finau eslhevatge (entad empachar que cadian las brancas a hlor e a mesura que creishen). Atau, la vrenha que constitueish vertaderament ua desliurança peus vinhairons, qui pas qu'en guitar la hruta trencada já se poden préver la qualitat deu vin qui sortirà mei tard de las barricas.

Tradicionaument, la vrenha que's hè a la man, dab secator e balhòt (ua mena de tistèth qu'emplegan los vrenhadors entà portar l'arradim dinc au tombarèu que's tira lo tractor). Totun, que constatam la mecanizacion de la cuelhuda, de créisher cada an au perjudici de la qualitat de la vrenha (la maquia non pòt pas causir tant ben l'arradim com ic pòden uas mans e uns uelhs umans). Que's pòden tanben encontrar autes metòdes, per exemple lo de la tragina : cada vrenhador que's hè seguir un tistèth que traina darrèr d'eth, en hicar a dens la hruta trencada e çò dinc au cap deu reng, qu'anarà a vueitar la soa tragina dens lo tombarèu.

Au cap de las setmanas de vrenha (qui's poden esperlongar dinc au cap de noveme dens lo cas de las vrenhas tardivas, especiaument emplegada dens lo Sauterna o per la produccion de vin dolç), que s'organiza plan sovent ua hèsta dita « gerbauda », entà celebrar lo cap de l'annada viticòla. Los tribalhadors acaban atau la soa òbra dens la gaujor, en deishar la plaça aus caps de chai e aus elològues qui s'emplegaràn Ieu a har vâder de la hruta amassada un vin que qualitat.

CANÇON DE SAISON : POMAS, ARRASIMS, HIGAS E CASTANHAS

The musical score consists of three staves of music in G major, common time, with a key signature of one sharp. The lyrics are written below the notes:

A Bor dèu qu'i a nau damas pomas ar ra sims hi gas
e cas ta nhas, tant bien dan can au vio lon
po mas ar ra sims hi gas e me lons e me lons

Canta de nau

Lo principi de la canta de nau qu'ei pro simple, que consisteish en tornar dísir los temps lo medish coplet en cambiar la chifra dens un ordi descreishent : 9, 8, 7, 6, 5, 3, 2, 1.

Notem que passam dirèctament de la chifra 5 a la chifra 3 pr'amor la chifra 4 qu'a duas sillabas e donc ua de trop tau ritme de la canta.

Pomas, arrasims, higas e castanhias

A Bordèu que i a nau damas
Pomas, arrasims, higas e castanhias (bis)
Tant bien dançan au violon,
Pomas, arrasims, higas e melons (bis)

A Bordèu que i a uèit damas...

Set damas...
Sheis...
Cinc...
Tres...
Dus...

Ua dama...

(Tant bien dança au violon)

(Aquera cançon de nau qu'estó tirada de
l'arrecueilh deu Felix Arnaudin
Chants Populaires de la Grande lande)

DESCOBÈRTA DEL FOGAL

La darríera dimenjada de las vacanças s'acaba per nòstra dintrada al fogal Emili Claparede lo dimenge 31 d'agost.

Demandam las claus puèi montam amb l'ascensor cargats de las bassacas. Enfin moment de vertat, dobrissèm las cambras : un lèit, dos lèits, un burèu, una fenèstra. Mas ont es la sala de banh ? E lo cabinet ? Nos reviram, òc ! Doas pòrtas, l'una en fàcia de l'autra, es pas possible de dubrir las doas al meteis temps, qualqu'un dintra dins nòstra cambra, atencion las pòrtas ! E las tres se tustan.

Al primièr sopar, diluns de ser : « Adieu siatz pichonas ! Benvengudas ! Que volètz manjar ?»

Suspresa ! L'immersion es vertadièrament totala ! Lo cosinièr, fòrça simpatic, parla la lenga nòstra !

Sèm fòrça cansats aprèp la primièra jornada mas la convivialitat es al rendètz vos. Nos acampam dins una cambra per charrar e fin finala dormirem plan duscas al matin.

PASSEJADA

Dimars 2 de setembre, cargam los tenis per anar a la descobèrta de Besiers, amb lo nòstre cap d'establiment coma guida.

« Podètz veire a vòstre drecha la catedrala Sant Nazari : vertigi assegurat ! A vòstra esquèrra, l'estatua de Sant Afrodisi. Agachatz per aquí ! Té un camèl ! Òc, lo camèl es lo simbòli de la vila. »

Pichòta pauseta per manjar un tròç e per se pausar un pauc a la casèrna Sant Jacme. D'aicí avèm una polida vista de la vila.

Nos cal tornar partir.

La vesita s'acaba a la Calandreta dels Falabreguièrs que reforçis la nòstra enveja d'anar dins las escòlas. Mas drin, drin ! Es ora de dintrar al centre.

CORS DE DANÇA

Arron ua visita de Besiers e de la Calandreta Falabreguièrs, la còla d'A1 que s'arretròba dens la sala de classa deu centre de formacion. Que son shis deu vrèspe e qu'avem un cors de danças occitanas dab Dauna C. Bonnet dinc a sèt òras manca lo quart. Urosament, qu'avem enquèra energia après tota la caminada hèita dinc adara !

Dens la sala, qu'arreculam las taulas, qu'apretam la pista de dança. Que'ns presentam e qu'ei partit... D'un pas haut o baish esitant que passam lo Ròse, que hèm la dança de l'ors (lo pas del rat), que contunham dab ua borrhia e que perseguim dab la giga. Enfin, que frofieitam de l'estrambòrd comun tà entamenar e miar au cap un cerc circassian.

Que son dejà sèt òras manca lo quart, las danças occitanas que s'acaban per aqueste còp. Dauna Bonnet qu'estruça l'acordeon diatonic dens l'estug e que'ns dèlsha gahar l'alet puish que se'n va. Que tornam hicar en plaça las taulas e las cadièras. Adara, arrens ne poderé avisà's que sortim de dançar dens aquesta sala. De las danças occitanas, ne demora pas sonque la tapatèra rapida deu pols e la susor gotejant sus la pèth.

RECÈPTA TÀ UA MESCLAD'ÒC ESCADUDA

Anar a la cuelhuda de legumes e fruta plan madura.

Hà'us marinar pendent duas setmanas.

Hà'us con·hir pendent tot l'estiu devath la calorassa.

Desglaçar dab un emplec deu temps pro cargat.

Assaburà'us dab ua bona dòsi d'estagis.

Tastà'us dab ua setmana de responsabilitat.

E fin finala :

Manlhevar tot lo saber d'aquesta mesclad'òc a tot doç.

Bon apetit !

J Ò C S

Anagramas

An per tèma la vinha e la vendémia :

ASIDAV	- - - - -
TACORES	- - - - -
MELAS	- - - - -
IDENAEVIMER	- - - - - - -
DILAHAV	- - - - -
SIRAM	- - - - -
ANTI	- - - -
NHIRAINOV	- - - - - - -
LIBORGHA	- - - - -

Solucions lo còp que ven.

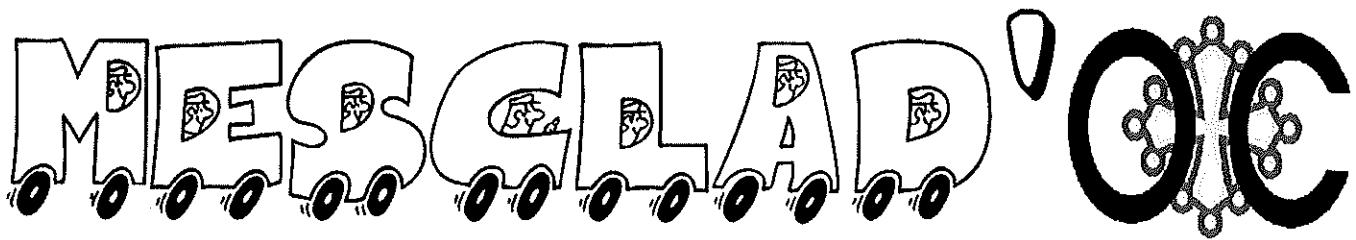
Mots mesclats

A	F	A	N	A	R	A	M	U	A	B
B	A	R	T	A	S	O	M	I	E	O
E	N	C	A	N	T	A	D	O	R	M
L	T	O	R	B	R	A	M	A	R	B
H	A	L	I	E	J	T	U	V	O	O
A	U	A	R	L	O	B	E	R	T	N
E	M	R	E	T	A	S	T	A	U	E
R	A	H	T	I	N	T	A	E	P	J
D	R	C	R	O	L	A	C	J	O	A
R	I	E	E	N	G	H	U	A	I	R
O	A	R	P	E	I	S	N	H	A	C
M	A	D	A	N	E	P	A	J	A	R
S	A	T	N	E	G	E	R	D	O	C
S	E	C	A	T	A	R	T	U	G	A

Dins la grasilha aquela, trapatz totes los mots de la tièra. Se podon crosar e legir dins totes los senses.

trepan	bombonejar	regentas	mar
nuèch	torre	trebol	afanar
còla	nhac	drech	rire
encantador	torb	doç	darrèr
abelha	seca	tasta	bartàs
sòmi	fantaumaria	mòrdre	nenet
raubaire	bramar	tartuga	joan
ratapenada	chin	bauma	tinta
per	calor	peis	

Provèrbi : Aprèp la sopa, un còp de vin rauba un escut al medecin.

n°2, octobre de 2008

RETOURN D'ESTAGI

Diluns 15 de Setembre de matin, vaquí que sèm totes devant lo portal d'una Calandreta, que siá en Lengadòc, Aquitània o Miègjorn-Pirenèus, las sensacions son identicas : angoissa, dobles, mas tanben desir e impaciéncia. Lo primièr « adieu » d'un regent e d'un enfant. I sèm ara... La campana, cal dintrar... D'uèlhs curioses e de morres risolièrs nos convidan a prene plaça. Los jorns passan, aprenèm a far coneissença puèi enfin prenèm la classa ! Sensacions tornar trobadas per d'unes o descobèrta d'un moment meravilhós. Lo ser, dintram cansats, e pasmens avèm pas lo temps per aquò : cal aprestar una sesilha per l'endeman, e cal pas far qué que siá, sèm esperats. S'avism qu'un còp davant la classe, cal mestrejar lo subjècte, l'a pauc pres basta pas.

Aprèp doas setmanas, sèm tornats al centre amb un fum de causas de se dire. Fa tanben de ben de se tornar veire !

Miriam Alla & Sigrid Blanchard

SOMARI

Descuberta d'un esport :

lo tambornet.....2

Cancòn / receptas.....3

Galejadas / aikus4

CAP A LA BATEJADA

Aquò i es ! Avèm causit lo nòstre pairin !

Avèm esperat sa resposta ; cada jorn la meteissa question :

“- Alara an dich de òc ?

- Sabi pas, an pas respondut...”

Pasmens, s'avèm pas la resposta, quand sèm anats al CIRDÒC avèm pres de CD d'eles e començam de cantar las cançons dins las veituras.

Benlèu una sentida trigonda...

E puèi enfin un « òc », un « d'acòrdi ».

Foguerèm uroses d'anonical al nòstre entraïnaire qu'aviam trapat lo nòstre pairin.

Anatz nos dire : mas qual es o puslèu quales son ?

E ben es... tè ! Cresètz pas qu'anam vos balhar la resposta coma aquò ?

Devinhòla, devinhòla...

Mon primièr es una votz que se reconeis aisidament.

Mon segond es una còla.

Mon tresen fasiá part d'un grop mondialament coneget

Mon quatren ven d'una vila que se ditz « la ville des Lumière »

Soi...

Podètz mandar las vòstras proposicions sul sit, se que non, la resposta al còp que ven !

Nadèja Colomer & Renò Delisee

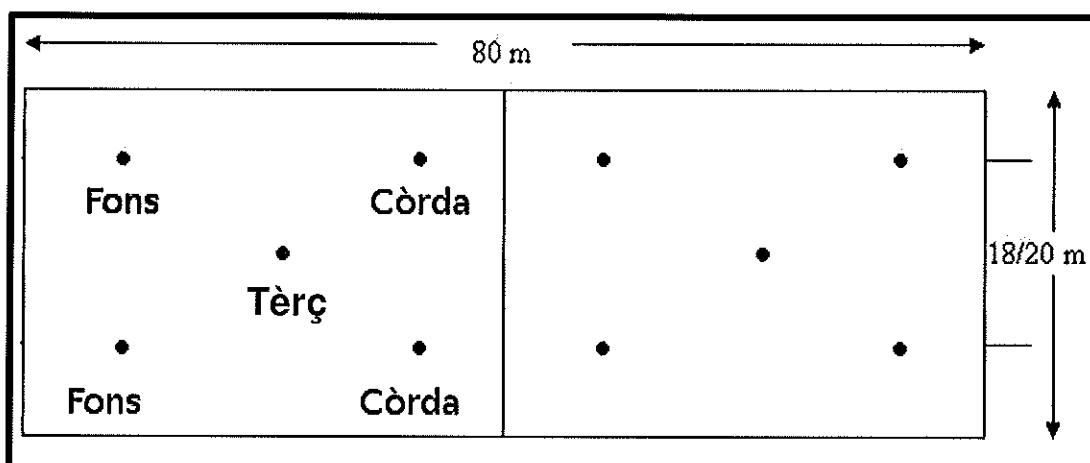
DESCOBÈRTA D'UN ESPÒRT : LO TAMBORNET

Lo tambornet es un espòrt que repausa sus l'escambi de palmas entre doas còlas de cinc jogaires caduna. Los jogaires se servisson d'un tambornet qu'èra autrescòps un cercle de fusta amb una pèl de caval. Mas ara, lo cercle es fach de plastic e la pèl es sintetica.

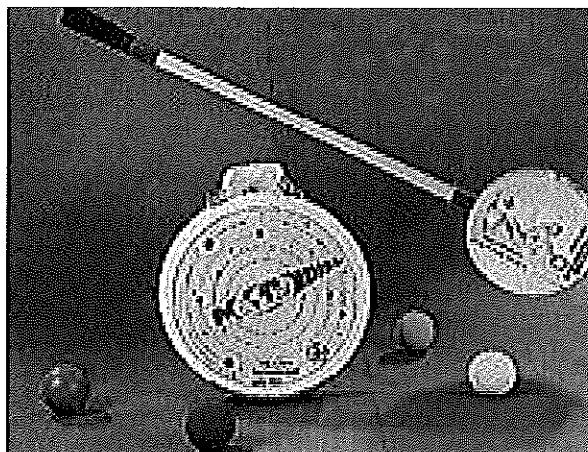
Lo tambornet se jòga defòra pendent l'estiu e en sala pendent l'ivèrn. Lo terren fa 80 mètres de long (70 mètres per las femnas), 20 mètres de larg e es despartit en dos costats per una linha mediana. Los jogaires devon mandar la palma dins l'autre camp, siá a brand, siá obligatòriament après lo primièr rebomb.

Es un espòrt que se jòga en França e en Itàlia. I a de còlas masculinas e femeninas, las règlas son las meteissas i a sonque la grandor del terren que càmbia. Cada jogaire a un nom particular segon sa posicion sul terren : los dos de darrièr se sonan los « fons », lo qu'es al mitan es lo « tèrc » e los dos de davant son las « còrdas ».

Vaquí l'organizacion mai frequenta d'una còla :

Los servicis se pòdon far de tres biaisses : siá amb lo tambornet, siá amb un « bacèl » o amb una « mandolina » (sustot en Itàlia).

Es un espòrt plan fisic mas que demanda tanben de tactique e d'estrategia. Es un jòc plan variat ont i a d'escambis longs entre los jogaires de fons coma d'escambis rapids amb los jogaires de còrda o lo tèrc.

Lo tambornet es un espòrt famós dins Occitània tota, Max Roqueta i dediquèt un libre : *Le livre du tambourin*, CRDP, 1986.

Emilia Cabane & Cristèl Rubiella

LA PORA AU TOPIN

Temps de còser: 3h
Tà 6 personas:

1 bèra pora
6 patanas
6 nabets
1 clavet
1 ascla
3 punhadas de vermicèli o de pèrlas deu Japon
100 g de carn de saussissa 1 lesca de cambajon de Baiona
1 culhera-cafè de peirassilh talhucat sau, péber

Talhucar en bèths tròc lo cambajon de Baiona. Mesclà'u a la carn de saussissa. Talhucar lo hitge e lo còr de la pora e ajustà'us a la carn. Saupicar de peirassilh e d'alh talhucats, puish ajustar l'ueu. Salar e peberar. Plan prestir la farça e dà'u ua fòrma ovau. Botar la farça dens la pora e còser l'obertura.

Pausar la pora farcida sus un eishugader net e embrarrar-la en nodar dus a dus los còrns opausats de l'eishugader. Botar la pora atau au topin. Salar, peberar e cobrir de 3 l d'aiga hreda. Har lhevar lo borit e escumar. Deishar borir a petit huec 30 mn. Pelar e lavar los legumes. Ligar los porrets. Picar lo clavet sus ua ceba. Botar los legumes au topin. Deishar còser 2h30 mei.

Quan la pora ei cueita, tirar-la a tot doç deu topin e descopar-la com un poret. Har esgotar los legumes e dispausà'us suu plat. Reservar la pora e los legumes. Tornar hicar lo bolhon suu huec e botà'i lo vermicèli o las pèrlas deu Japon.

Servir lo bolhon en entrada, la pora au topin dab los legumes. Har lescas de la farça e presentar-la a despart. Acompanhar dab saussa tomata empimentada.

L'Année en 365 recettes,
Liliane Otal, Edicions Sud Ouest, 2005,
arrevirat per S. Cepeda

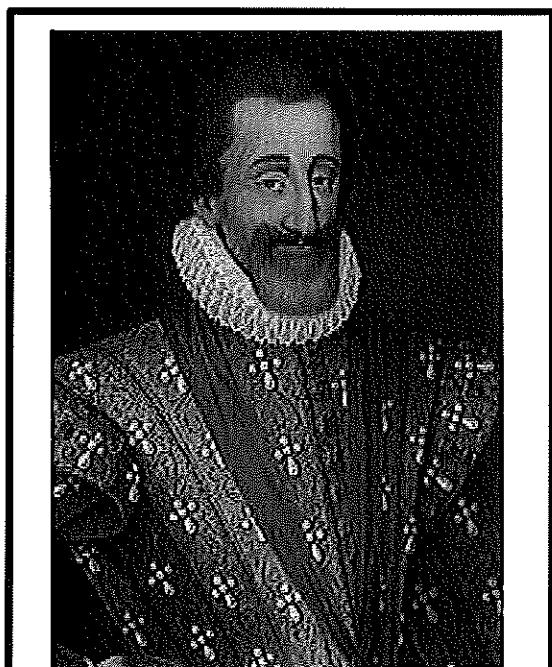
TIRAMISU

Nat temps de còser
Tà 6 personas :

300 g de mascarpone
25 biscuits au culher
2 ueus
50 g de sucre en prova
2 tassas de cafè hòrt
1 veiròt d'amaretto o de kirsch
2 culheras-sopa de cacau amar en prova

Bàter los jaunes d'ueus dab lo sucre. Quan la mescla ei escumosa, hornir lo mascarpone. Dens ua sieta pregonda, mesclar l'amaretto, lo cafè e ua culhera-cafè de sucre. Trempar lèu los biscuits au culher dens aquera mescla. Tapissar lo hons d'un motle rectangular de veire o copetas individuaus. Cobrir dab ua espessor de crèma de mascarpone. Contunhar de superpausar las espessors de biscuits e de crèma. Acabar per ua espessor de crèma. Saupicar de cacau amar e hicar au refrigerator 4h. Servir hèra fresc.

L'Année en 365 recettes, *Liliane Otal, Edicions Sud Ouest, 2005,*
arrevirat per S. Cepeda

Un ahuecat famós a la pora au topin,
lo Noste Enric (Enric IV de França)

GALEJAM UN PAUC

Un monsur al campèstre

Un monsur que se passejava, la cana a la man, tròba dins lo campèstre una cabana, a la broa d'un mas.

Espincha pel fenestron, e crei de veire quicòm.

- I a quauqu'un ?
- Òc, comprene! respond una pichòta votz d'enfant.
- Siás solet? Ton paire es pas aquí ?
- Non pas. Ven de sortir dabans que ma maire tòrne.
- Doncas ta maire es aquí ?
- Non ; es partida tanlèu que ieu, siáu rintrat.
- De qué me dises ? Siatz ensembs a l'ostau. Aicí, vos cau dobrir los uòlhs e lo nas : aquò's lo cagador.

d'aprèp Prosper Rambièr

A Lordas

Dins aquela vila, un òme braceja per carrièiras en cridant.

- Ieu marche, nom d'un góï ! Ieu marche ! Sas que me'n rapelarai, de Lordas ! Un capelan que passava per astre, l'agandís e li demanda :
- De qué vos arriba ? Es un miracle ?
- Te crese, colhon ! M'an raubat la veitura.

En tornant dau meeting

Ei, èra anat lo 9 de junh de 1907 au meeting viticòla de Montpelhièr. Aviá cridat : "Mòrt aus fraudaires" e escotat lo Marcelin Albèrt dire lo jurament dau Miègjorn per la defensa de la viticultura. De retorn au país, t'explicava l'afar dins un cafè.

- Comprenètz, ieu, siáu un revolucionari, un vertadièr. E tot aquò, a flor e a mesura, me gargolha dins lo ventre.

Au fons de la sala, lo Baptiston se levèt e lancèt :

- As pas manjat de faviòus, per astre ?

Lidwina Miceli & Sandrine Escarbouteil

AIKUS

Estransinada
Bati-bati a estrès
D'ora levada

Ciutat polida
Joiosas voses d'enfants
Rires, sorires

Vam, estrambòrd
Galavarda d'aprene
Polit camin

Lidia Rech

Una cançó setòria : NAUTRE SIAM DE BÒNS VIVENTS

Nautre siam de bòns vivents
Lo dimenge anam a la baraqueta
Manjar lo cort-bolhon
La sopa de peis a la mòda de Seta
E per se regalar d'aquel bon dinnar
Lo càfè « de suite » !
E siam per arribar
A la fin dau monde sens se chagrinar.

SOLUCION DELS ANAGRAMAS DEL N°1

visada secator semal vendemaire vidalha
rasim tina vinhairon gorbilha

Jornal a gratis d'escampar pas per carrièras.
APRENE, MVA n°116, 15 c. General Margueritte 34500 Besièrs.
04 67 28 75 36. aprene@aprene.org;
<http://aprene.org> ; responsabla de publicacion : Mònì Allaya.

CONVIT PER LA BATEJADA

Adieu-siatz brave mond!

Vos convidam lo dimars 16 de decembre a 19 oras al CIRDÒC per nòstra batejada.

A partir de 19 oras 50, vos presentarem nòstre pairin. Alara avètz trapat o totjorn pas ? Vos daissam encara quelques setmanas per i soscar !

E aprèp la resposta del pairin, vos prepausam un momenton de convivialitat.

Comptam sus vostra preséncia. Mercé e a lèu-lèu.

Cristèl Rubiella e Miriam Alla

Somari del n°3

Amassada en Aquitània	2
Entrevista de la seleccion occitana de fotbol	3
Plaça de las lengas regionalas dins la política del govèrn	3
Poesia : <i>Un Futur quimista</i>	4
Sudoku	4

DEVER DE DESOBÉISSENÇA

Benlèu avètz ausit parlar d' Alain Refalo, regent a Colomièrs (a costat de Tolosa), qu'a mandat una letra a son inspector* per li dire son acte de desobesissença rapòrt als programes de 2008.

Dins sa letra, despartida en 5 punts, ditz primièr que los programes de 2008 son faites per balhar resultats «*quantifiables, publiables et comparables*» (es dit atal dins un papièr del govèrnament). Aquò passarà per l'aprendissatge e la memorizacion al luòc que los mainatges s'impliquen dins los sabers.

Puèi parla de l'instruccio moral e civica que li sembla passadista. Pensa que los mainatges devon aver una education al viure amassa.

La reduccion de las oras de classa e la supression dels RASED son pas per el una ajuda als mainatges en dificultats, al contrari. Al luòc d'utilizar las doas oras per l'ajuda personalizada, a bastit un projècte teatre amb sos escolans.

Lo quatren punt parla dels estagis pendent las vacanças escolares per ajudar los CM en dificultat, que servisson segon el a tampar la boca e los uèlhs de la massa.

Enfin lo darríer punt es sul servici minimum que tòrna botar en causa lo dreit de cauma.

Acaba sa letra amb una citacion qu'explica lo dever de desobesissença d'un regent e que s'acaba, ela-meteissa, per una citacion de Jean-Luc Godard: «*C'est la marge qui tient la page.*».

L'inspector en question l'a convocat e tròba que lo fait d'aver botat aquela letra sus internet mòstra la tòca de ne far un exemple e de menar los autres regents a far parièr.

Alain Refalo risca al melhor lo blaime e al pièg la revocation.

Nadèja Colomer e Sigrid Blanchard

AMASSADA TÀ LA LENGA OCCITANA AU CONSELH DE REGION D'AQUITÀNIA

Dempuish la debuta de l'an 2007 qu'es estat apitiat jos l'impuls de la region Aquitània, l'Amassada. Aquest conselh de desvelopament de la lenga occitana dens la region qu'es compausat deus associatius màgers qui mian la luta a favor de la lenga nòsta, mes tanben de daubuns representants de las collectivitats territoriaus (departaments especiaument). L'amassada que s'apleguèt donc peu tresau còp lo diluns 17 de noveme a l'ostau de la region Aquitània, a Bordèu.

Si las duas purmèras tenudas d' aquera instància amirèren meilieu a hicar en plaça los axes de tribalh (peu biais de comissions desseparadas e encargadas d'analizar e d'aviar las accions a miar), aqueth dia qu'estot l'òra deus purmèrs balanç, e que perpausèren de har un punt sus las òbras entamiadas dempuish duas annadas.

Se dubrit dab un discors d'Alain Rousset (president socialista de la region, mes tanben president de l'*Associacion de las Regions de França*, qui amassa tots los presidents d' aqueras collectivitats territoriaus), qui tornèt afirmar la volontat de la region cap ad ua presa en compte vertadièra de la question de las lengas minorizadas deu son territòri (occitan e basco), mes tanben cap a la perseguidora deus processus de descentralizacion miats per l'Estat francés. La matiada que contunhèt per un expausat de las accions mesas en òbra peus departaments. Los representants deus conselhs generaus qu'expliquèren donc las politicas linguisticas soas (sosten au mitan associatiu, tribalhs de collectatge, de senhalizacion bilingua a bèths còps).

L'accion de l'amassada

Lèu las mantuas comissions encargadas de concretizar l'accion de l'amassada qu'expausèren la resulta d' aquera annada de tribalh. Es de notar que l'enquista comandada per la region, a perpaus de l'emplec de l'occitan e de la percepcion que n'a la poblacion aquitana, s'acabèt ua setmana a. Shens qu'estossi question de presentar nada resulta -lo tribalh d' analisi qu'es enquèra de har-, René Ricarrèra (encargat de las questions linguisticas demiei lo poder regionau) qu'anoncièt l'escaduda bèra d' aquera enquista, pròva de l'interès grand qui la màger part deu temps la poblacion enquistada e pòrta tà la lenga nòsta.

Bernadette Fournié, rapportaira de la comission ensenhamant-formacion qu'expausèt la soa decepcion pertocant la convencion region-rectorat qui estot signada aqueth mes d' octobre. Arrecastèt lo son caractèri « minimau », e que los tribalhs de la comission n'estossin pas estats pres en compte dens l'aprestament de la convencion. Qu'esperèvan òbras concretas, amiras chifradas e precisas, creacions d'académias pilòtas entad experimentar e perfeccionar las accions de desvelopament, e fin finau, be podem véder que tot çò qui venot b'estón barraduras de sites bilingues, e plans d'accions generaus e pauc precis.

Puish que podóm audir lo balanç deu tribalh de la comission mèdias. L'enjòc màger qu'es aquí d'apitar ua cadea publica de television en occitan, e qui poirré espandir lo son rai d'emission sus l'Occitània tota. Après un purmèr projècte de television difusada per Television Numerica Terrèstra, qu'èra estat acceptat peu CSA, la solucion mei realista apareishot estar la creacion d'ua web-tv dens un purmèr temps.

Aquera television suu hialat que constituiré atau ua prefiguracion de la cadea per TNT que tots esperam. Mei d'aqueuth tribalh de creacion de cadea, lo reportaire de la comission qu'expliquèt tanben los projectes de desvelopament de la formacion de jornalistas en occitan.

Dens lo maine de las industrias culturals, e de la des-hensa de l'edicion en occitan, que'ns brembèren la situacion fragila de l'economia tota deu libe : lo sector occitan ne se n'escapa pas, e l'ARPEL (*Agéncia Regionau Per l'Edicion e la Librària*) qu'afirmèt la soa voluntat de sosténir l'edicion occitana. Que mièt atau ua enquista suus editors en occitan e en basco, entà'us mielhs conéisher e pòder precisar lo biais d'agir de la comission (que'n pòden legir las conclusions suu sit de l'ARPEL : <http://arpel.aquitaine.fr>).

Pertoquèren lèu lo maine de l'espectacle viu : Joan Francés Tisnèr, reportaire d' aquera comission qu'anoncièt las dificultats qu'encontran dens aqueth maine. Aqui tanben, ua enquista qu'ajudèt a mielhs comprénder los enjòcs e lo fonctionament deu monde o de l'espectacle viu, tant plan com las necessitats soas qui diuràn estar presas en compte per l'Amassada. Tisnèr qu'arrecastèt enquèra la manca d'estructuracion de la comission aquera, e deu son besonh de sortir de las consideracions generaus entà milhor avançar.

Enfin, Joan Loïs Casteret que parlèt en nom de la comission patrimoni orau, qui comencèt un tribalh d'inventari de las fòrmas artísticas occitanas en Aquitània, e deus espacis de vita d' aqueras fòrmas. Qu'anoncièt tanben un important tribalh de numerisazion e de valorisazion de documents oraus collectats, tant plan com l'edificacion d'un encastre juridic tad encadrar la mesa a dispausicion deus enregistraments tad un public mei large qui sia.

Cap ad ua academia occitana

L'aute tròc màger de la jornada qu'èra la concretizacion d'un projècte istoric dens lo mond occitan : la creacion d'ua academia de regulacion de la lenga occitana. Non n'èm pas tant endavant enquèra. Lo projècte n'es pas peu moment qu'a la soa debuta, e qu'es adara dens las mans de l'*Associacion de prefiguracion a la creacion de l'autoritat de regulacion de la lenga d'òc*. Aquera associacion de lei 1901 que's compausa de mantuas entitats fisicas e moraus (demiei las quaus l'IEO, l'Institut d'Estudis Aranés, la Chambra d'Òc, la Confederacion de las Calandretas, la FELCO...), e que serà encargada de perpausar, lo mei lèu possible, un nom e uns estatuts qui daràn vita a l'institucion. Estot solinhat aquí lo besonh d'arrespèkte de las modalitats mantuas de la lenga d'òc, dens cada dialècte que sii, mes susquetot la hrèita de miar dinc au cap, e lo mei lèu possible, aqueth projècte tant necite entà las nòstas lengas. Paco Boya, sindic deu conselh generau d'Aran e iniciator deu projècte que brembèt qu'ua mauescaduda dens la cooperacion interregionau e interdialectau e marcaré bisseu un còp d'arrèst dens la dinamica favorable a l'occitan de las darreras annadas.

Aquera hrèita d'ua cooperacion efectiva enter las regions e per dessús las termières estataus qui talhucan Occitània qu'estot d'alhors un tèma màger de la jornada : qu'ic arretrobèrem a mantuns parats, estossi dens lo maine de la complementaritat deus tribalhs de collectatge, com suu punt de la creacion de la television occitana, o enquèra dens lo besonh d'ua collaboracion entà la formacion d'actors deu desvelopament de l'occitan. La region Aquitània qu'afirmèt aquí la soa voluntat de s'engatjar mei enquèra dens aqueras collaboracions, a favor de l'occitan e de las soas culturas minorizadas, pilièrs de la soa identitat com ic brembèt René Ricarrèra.

Renò Delisée

FREDERIC NADAU E PÈIR SACAZ DUS FOTBOLAIRES DE LA SELECCION OCCITANA QUE'NS PARLAN DE L'AOF

Que vòu díser AOF?

Associacion occitana de fotbòl.

Quan estó creada e per qui?

Qu'estó creada en 2004 per Pèire Còsta qui n'ei lo president.

Perqué aver causit la selección occitana?

Qu'ei la seleccion qui'ns causeish peu biais deu boca a aurelha. Tanben pr'amor qu'èm Occitans e que hèm au fot dens un club. Com parlam occitan que'ns hasom conéisher per la seleccion qui'ns perpausè de har dens l'equipa d'Occitània.

Quau pòste aucupatz suu terrenh?

Frederic Nadau : Que soi defensor laterau.

Pèir Sacaze : Que soi estremèr esquèr.

Quantes fotbolaires ètz en tot?

Mei de 50, mes tostems 11 suu terrin! (manca se i a un carton roï!!)

Occitanofònes e occitanoparlants?

Los qui son seleccionats qu'an tostems avut un contacte dab la lenga e l'Occitània. La comunicacion que's hè mei que mei en occitan.

Qui ei lo vòste entraïñe?

Que n'avem dus, Daidièr Amiel d'Erau e Vincenç Rivière deu Gèrs.

Un mot sus l'encontre dab Monegue (dissabte 8/11 dens las valadas occitanas d'Itàlia).

Egalitat! 2-2. Qu'avem dominat la partida dab sonque dus remplaçants (qu'èra un encontro amicau).

Qu'avem lo projècte de crear ua competicion enter las dues seleccions tà ns'encontrar mei sovent.

Quin s'acabè la serada?

Qu'acabèm au tresau mieitemps dab Monegue puish a la fèsta de Lou Dalfin...

Quan ei l'encontre qui vien e on?

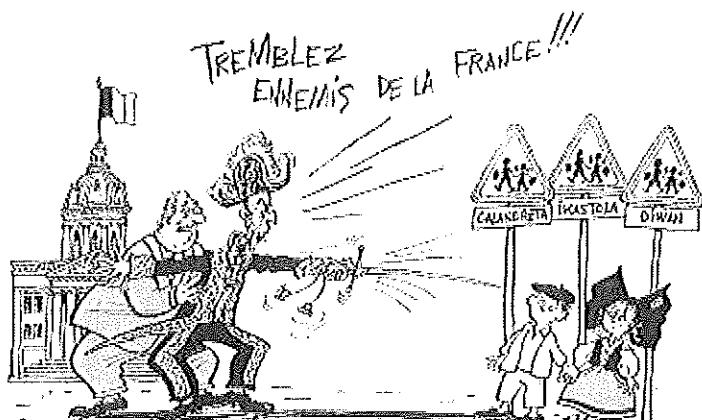
L'objectiu a viéner qu'ei la participacion a l'Europeada 2010, lo campionat d'Euròpa de las minoritats linguisticas. Tà ns'i preparar que vam har encontres amicaus.

Mes peu moment, nada data...

LA PLAÇA DE LAS LENGAS REGIONALAS

Aquel dessenh umoristic illustra la posicion del Senat e de l'Acadèmia francesa cap a las lengas regionalas de França.

Tornam dire los faits.

Lo dijous 22 de mai de 2008, l'Amassada Nacionala votèt un emendament surpresa al projècte de lei sus la reforma de las institucions que mirava a inscriure la reconeissença de las lengas regionalas dins la Constitucion : « *les langues régionales appartiennent au patrimoine de la Nation* ». Deviá èsser inscrit dins l'article 2 de la Constitucion Francesa. Foguèt donc adoptat a l'Amassada Nacionala. Mas, l'Acadèmia Francesa (representada aici per un academician que brandís una espada) critiquèt aquela reconeissença de las lengas regionalas que portava « *atteinte à l'identité nationale et à la République* » ; demandèt de lo tirar. Lo Senat seguissèt e refusèt aquel emendament. Los senators, amb 216 voses contra 103, adoptèron un autre emendament que levèt la referéncia a las lengas regionalas.

Donc las lengas regionalas foguèron pas inscritas e reconegudas.

Podèm dire qu'aquela decision contraditz una volontat dels franceses que son a 68% favorables a l'inscripcion de la reconeissença de las lengas regionalas dins la Constitucion.

Alavetz esperam que l'afar cambiarà ...

Escarboute Sandrine

SUDOKU

La grasilha se compausa de 81 casas repartidas en 9 carrats de 3x3 casas. Aqueles carrats son sonats regions. La grasilha deu èsser completada amb totas las chifras de 1 a 9, cadun deu èsser utilizat un sol còp dins cada línia, cada colomna e cada region.

	2		7				3	
		9				2		
3			5	1				
		4		8				7
		5			6			
9				6		8		
			2	1				8
		3			9			
1				7		2		

	4		3		7		9	
		7				8		
6			4		9			5
	3	6				7	4	
8	2						6	3
	1	5				9	2	
1			9		5			7
		9				4		
	5		2		3		1	

Solucions lo còp que ven...

Un futur quimista

L'autre jorn a Palavàs,
Un brave mestre d'escola
S'assetèt sul sabàs:
Quora una galòia còla
D'enfants escarrabilhats,
En fasent mila cambadas,
Venguèt lo desvariar
La calor èra tombada,
Pipava l'èr salabrós,
Quand, subran, aguèt l'idèa
Que lo rendèt ben gaujós;
Sonèt tanlèu la ninèia
E li diguèt: bèls gandardis,
Se me disètz de qué diable
Sala l'aiga de la mar,
E se sètz ben mens asirables,
Vos donarai quelques sòus
Per que crompetz de jogalhas.
Se gratant lo cabassòu,
Cercavan la devinalha,
Quand un pichòt morniflet
S'avancèt tot plen de cròia
En diguent, l'èr risolet:
Ieu o sabi son las anchòias.

Pau Vezian (1869-1952), poèta e amic de
Mistral.
Lidwina Miceli

PROVERBIS

*Es la sason de la davalada que menèt de vent,
vaquí quelques provèrbis ausits sul vent que
bufa aquí :*

Labech tardièr,
gregau matinièr.

Se vas luènh de ton ostal,
pren ton parapluèja s'es gregau.

Demòra jos ton cobèrt,
quand fai magistral l'ivèrn.

Magistral de nuèch
passa pas lo puèg.

Faràs ben de beure un còp,
l'estiu quand bufa siròc.

Mas sauta-me lèu del lièch
a la prima quand fai labech.

Lidwina Miceli e Lidia Rech

MESCLAD'OC

Decembre de 2008 -- n°4

Quina batejada !

Lo 16 de decembre de 2008, la còla nòstra festegèt sa batejada al Cirdòc amb los pairins Moussu T e lei jovents mudats de La Ciutat. Las preparacions e las festivitats foguèron rufas e estressantas mas la serada tota foguèt plan capitada. L'euforia e la convivialitat foguèron al rendètz-vos. Lo rescontre amb los pairins nòstres foguèt subrerealiste! D'escambis caloroses endralhèron braves gòts de l'amistat dins un estanquet besierenc. Tot aquò per far montar l'aiòli!

7 oras 30 del vespre, la batejada nòstra debutà amb un cant dels pichons de las Calandretas de Besièrs e los discourses oficials. Enfin, a 8 oras nosautres dintram en scèna per far la demanda nòstra als pairins e los onorar de lor resposta positiva amb la cançon Mar e Montanha tornada vesitar e que foguèt aculhida amb vam pel public. Tot aquò balhèt de buf per l'aperitiu dinatòri gargantuèsc e las animacions divèrsas (cants, danças...).

Lidwina Miceli, Myriam Alla

Somari del n°4

Moussu T e lei Jovents.....	2
Recèpta de l'Aïoli.....	3
Demande de batejada.....	3
Vots de fin d'annada multilingues.....	4
Proverbis de sason.....	4

MOUSSU T E LEI JOVENTS

Lunhs d'un arreplec identitari o d'ua barradura folclorista, Moussu T e lei Jovents que pòrtan endavant la musica occitana dempuish 2005. Dab quate albums e concèrts a paladas, lo grop que boha un aire navèth sus la cultura marelhesa -çò de hòrt tad un grop vadut a la Ciutat...

Si la banda e's harguèt a l'entorn de Tatou, cantaire emblematic deu Massilia Sound System, non pòt pas estar comprés, segur, com un projècte sòlo d'un cantaire en mau d'arreconeishença personau. E tanpauc com ua redita inutila deu MSS. Tant ne manca !

Dab Tatou s'amassèren donc musicians ciutadencs eths tanben (Blu a las guitarras, Fred Zerbino a las percussions) e lèu un percussionista brasilienc (Jamilson da Silva), qui venot portar las soas influéncias e ua faiçon de har qui dubrís la musica deu grop cap a d'autes orizonts.

Quand lo MSS s'apuja en màger part sus boclas electronicas e samples raggà, aquí se tracta de musica organica, de cançon "a l'anciana" a l'encòp qu'inserida dens lo son temps e dubèrta cap a l'aviéner. Pr'amor de dubertura, segur que se'n pòt parlar en evocar Moussu T e lei Jovents.

L'amira confessada deu grop qu'es de tornar inventar lo cosmopolitisme marelhés de la debuta deu sègle vintau. Lo pòrt de Marelha -factor de mescladissa bèra-, l'òbra deu jamaïcan Claude McKay (qui contèva l'existéncia deus barris populars de Marelha dens las annadas 20), los chantiers navaus de la Ciotat, lo pòble provençau deu litorau, industria e pescadèir, los calhòcs e l'aire deu large, tot aquò que chorra dens las veas de Moussu T e lei Jovents, e que treshuda dens la votz rocalhosa de Tatou. Ua bèra dubertura, segur, ua grana mesclanza enter ací e acerà, enter Marelha e los païs lunhècs , ua reconciliacion enter cançon occitana e sonoritats d'alhors. La Provença modèrna qu'es dens aqueths quate discs, shens vergonha nada e shens cap fiertat desplaçada tanpauc. Pr'amor d'aquò Moussu T e lei Jovents hèn tant de ben a la cultura nòsta.

Renò Delisee

Aquì las paraulas de l'imne de la còla nòsta,
extrèit deu darrèr disc deu grop :

MAR E MONTANHA

M'agrada l'oliva de Nion
M'agrada lo pònt d'Avinhon,
Tamben la clareta de Dia,
E lo sound system de Marelha.
M'agrada lo ciele de Pau,
Lei carboniers de Caramauç,
Lei berlingaus de Carpentras
E lei filhas de La Ciutat.

Repic : Mar e montanha,
Vila e campanha,
Entre l'Espanha
E l'Italia.
Es un païs,
Un paradís,
Coma si ditz:
Occitania.

M'agrada l'èr de l'ocean
E lo muscat de Frontinhan,
La tarasca de Tarascon,
E mai l'òme dau cròs Manhon.
M'agrada lo vin dau Carcin,
Lei trobadors dau Lemosin,
La Magalí de Sant Canat
E lei filhas de La Ciutat.

Segur mi plai Niça la bèla
E mai lei tripous de Naucèla,
Anar vesitar Carcassona,
Faire d'esquí a Barcilonà.
M'agrada Tolosa e Menton
E çò que sabètz a Condom,
Mi plai lo fetge de Sarlat
E lei filhas de La Ciutat

*Moussu T e lei Jovents,
Home sweet home.*

Volètz sàber lo secret de longevitat dels Jovents de Moussu T ? Aquí n'aurètz una dralha...

L'AIÒLI CIUTADENC

Per 8 personas :

1 caulet flòri
1 kg de pastenagas
12 patanas
500 gr de bledarabas
1 coa de baudràia
1 kg de cagaròls
1 o 2 pofres, popres a La Ciutat
1 desena de grans d'alh
1 ros
Óli d'oliva de bona qualitat
Èrbas aromaticas
Sal

Botar los legums dins d'aiga bolida salada. Quora son cuèches, estorrir e daissar fregir. Còire las bledarabas a part.

Botar la baudràia dins d'aiga bolida amb de fenolh, 2 grans d'alh, 1 fuèlha de laurièr. Còire a la gròssa 1/4 d'ora. Estorrir, daissar fregir.

Parièr per lo popre mas còire 1 ora a la cocòta minuta. Los cagaròls devon aver junat al mens 15 jorns. Los refrescar 3 o 4 còps dins d'aiga vinagrada. Còire dins un bolhon de fenolh, laurièr (1 fuèlha), gran de pebre, sal, alh, 1 ora. Estorrir, daissar fregir.

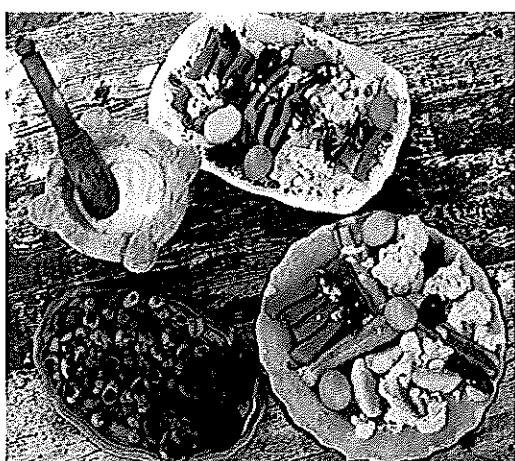
Per montar l'aiòli :

Dins un mortièr, pilar l'alh. Botar lo ros, remenar delicatament en apondre docetament un rajolat d'òli, montar l'aiòli amb lo pilon a flor e a mesura totjorn en apondre l'òli. S'arrestar quora n'i a pro.

Presentar los legums, la baudràia, los cagaròls e los popres a part, cadun dins un plat. Acompanhar d'aiòli.

Es prèst ! Bon apetís !

Lidia Rech

Aquí la transcripcio de la nòsta demanda de pairinatge...

Amics, Amigas, Escotatz !

*Vos, Moussu T e lei jovents, trobadors
dels temps modernes, vosautres que setge
lo mai bèl grop del mond ;
vosautres que cantatz melhor,
mai fin qu'una calandreta ;
vosautres que venètz de la mai polida
de las polidas vilas del mond :*

LA CIUTAT!

*Nosautres que vos adoram,
vos demandam de plan voler
ésser nòstres pairins.*

MERCEJAMENTS

La còla tota tenèm a mercejar d'en primièr los nòstres famoses pairins que nos faguèron passar una serada excepcionala e que nos balhèron coma present lor marca de fabrica : un blau de China a cadun.

Mercejam tanben la còla pedagogica, lo burèu d'APRENE e lo mond del CIRDÒC per l'organizacion bèla e la preparacion de la serada. Mencion especiala per las personas que preparèron l'aperitiu dinatòri !

Lo nòstre darrièr mercejament va cap als calandrons que dubriguèron la serada amb vam, e cap al mond presents per la nòstra batejada.

La còla Moussu T e lei jovents

Los vòts de fin d'annada en mantunas lengas

Arab : Idah saidan wa sanah jadidah
 Basc : Eguberri on eta urte berri on!
 Breton : Nedeleg laouen na bloavez mat
 Catalan : Bon nadal i un bon any nou!
 Chinés: (Cantonés) Gun tso sun tan'gung haw sun
 Còrse : Pace e salute
 Eskimò : (inupik) Jutdlime pivdluarit ukiortame pivdluaritlo!
 Espanhòl : Feliz navidad
 Hawaian : Mele kalikimaka ame hauoli makahiki hou!
 Irlandés : Nollaig shona dhuit, or nodlaig mhaith chugnat
 Italian : Buone feste natalizie
 Latin : Natale hilare et annum faustum!
 Norwegian : God jul, or gledelig jul
 Occitan : Polit nadal e bona annada, plan granada e plan
 acompanhada !
 Portugués : Feliz natal
 Romanche : Legreivlas fiastas da nadal e bien niev onn!
 Rus : Pozdrevlyayu s prazdnikom rozhdestva is novim godom
 Turc : Noeliniz ve yeni yiliniz kutlu olsun

Aquí trobaràtz las solucions deus sudokus deu numerò passat !

5	4	1	3	8	7	2	9	6
2	9	7	5	1	6	8	3	4
6	8	3	4	2	9	1	7	5
9	3	6	8	5	2	7	4	1
8	2	4	7	9	1	5	6	3
7	1	5	6	3	4	9	2	8
1	6	2	9	4	5	3	8	7
3	7	9	1	6	8	4	5	2
4	5	8	2	7	3	6	1	9

8	2	1	7	4	9	5	3	6
7	5	9	8	3	6	2	1	4
3	4	6	5	1	2	7	8	9
6	3	4	2	8	5	1	9	7
1	8	5	9	7	3	6	4	2
9	7	2	1	6	4	8	5	3
5	9	7	3	2	1	4	6	8
2	6	3	4	5	8	9	7	1
4	1	8	6	9	7	3	2	5

Qualques provèrbis plan tombats...

L'ivèrn es pas un bastard:
Quand ven pas lèu, arriba tard.

Per Nadal,
Lo jorn creis d'un saut de gal.

Qui per Nadal se soleilha,
Per Pascas s'estorrelha.

Genièr fa lo pecat
E març es acusat.

Se febrièr non febreja,
Tot mes de l'an aureja.

Bon jorn, bon an,
L'estrena vos demandan.

NADALET

Repic :

Lèu Nadal arribarà
De que li vas demandar ?
Li demandas pas la luna
Que n'a pas granda fortuna
Lèu Nadal arribarà
De que li vas demandar ?

Repic

Nadalet dins ton desquet
Pòrta-me un ramelet
Un ramèl d'estelas blancas
Ne volí ondrar las brancas
De mon pichon sapinet
Nadalet dins ton desquet

Nadalet dins ton desquet
Pòrta-me un auselet
Un ausèl empatufaire
Per far furgir los desaires
Que me cantarà suaudet
Nadalet dins ton desquet

Repic

Nadalet dins ton desquet
Pòrta-me un mantelet
Un mantèl de nèu plan fina
Per amagar la languina
D'aquel ivèrn tristonet
Nadalet dins ton desquet

La Talvera

Bonas fèstas, bona annada,
e AIÒLI A TOTES !!

MESCLAD'OC

Febrer de 2009 -- n° 5

Lo Chivalet de Florensac

Dins mantun vilatge e mantuna vila d'Occitània, encontram sovent los animals totemics. Un animal totemic es un simbòl de la vila que sortís lo mai sovent pel moment de Carnaval. E dins la vila de Florensac, podèm rescontrar lo Chivalet. L'istòria vòl que lo Rei Carles IV aja balhat un caval fòl coma present a la vila de Florensac : lo Chivalet. E dempuèi aquel moment, lo Chivalet es vengut lo simbòl de la vila de Florensac.

Son estructura es facha d'acièr e cledís e es tot cobèrt de flors de papièr blancas e rojas. Coma son cosin lo Polin de Pesenàs, i doas pepetas, un òme e una femna, que lo cavalgan.

Dempuèi qualques annadas, la vila de Florensac possedís dos chivalets : un grand e un pichon. Lo grand essent lo dels òmes e lo pichon, lo de las filhas.

Per faire bolegar lo grand, cal uèch òmes e pel pichon cal sièis filhas. La tòca es de portar cada chivalet tot en seguir un pas plan precis balhat per mantun tamborn. Lo desfilat se debana d'un biais plan precis tanben. Cada chivalet avança en seguir un menaire que li balha d'òrdres per bolegar. Coma l'istòria nos o ditz, lo Chivalet es un animal fòl, doncas dança, se lèva en arrièr, puèi en davant e fin finala, vira dins totes los senses. A una estructura plan pesuga e son manejament es complicat e fòrça cansant.

Cal fòrça entraïnements per capitlar de faire un polit desfilat perque cal que tot lo mond sián plan accordats, tant los que son dejós coma lo menaire amb son chivalet.

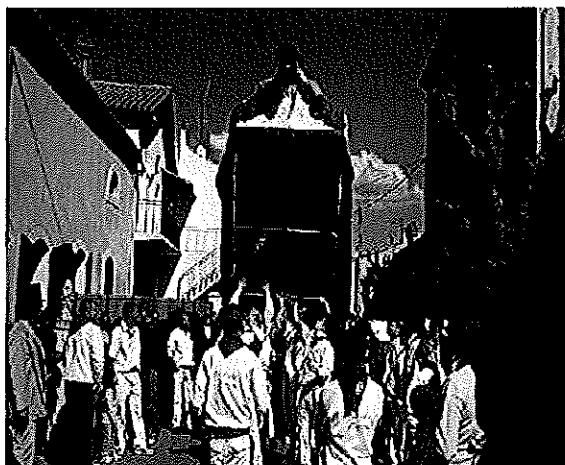
Los Chivalets son plaçats a la debuta del desfilat per Carnaval, son meses a l'onor pel mond de la vila e es un moment fòrça important e esperat per totes.

Es una associacion gerida per de mond joves que s'entreva de l'entreten e dels entraïnements dels chivalets e que demanda pas que de se far conéisser. Ensajan de se produsir dins d'autres vilatges de la region per far conéisser aquel polit animal totemic qu'es lo Chivalet. Aquesta annada, los chivalets son sortits lo dimenge 22 de febrer mas seràn presents a l'acamp dels animals totemics organizat per la vila de Lopian lo 22 de març. Doncas s'avètz enveja de conéisser aquela bèstia, vos esperam per Lopian!

Emilia Cabane

Somari del n° 5

Carnaval de Limès.....	2
Les «Le Trophy».....	2
Montòris dans la lana.....	3
Cauna dans l'Education Nationale.....	4
Récpta de la tula setoria.....	4

Carnaval es arribat

Carnaval es arribat

Fuma la pipa

Fuma la pipa

Carnaval es arribat

Fuma la pipa

Sens tabat

Carnaval es arribat

fasèm la fèsta

Fasèm la fèsta

Carnaval es arribat

Fasèm la fèsta

A tot petar

E la jornada serà pagada

Coma se traballà aviam

E la jornada serà caumada

I menarem nostres enfants

Quand aurem tot acabat

Farem la fèsta

Farem la fèsta

Quand aurem tot acabat

Farem la fèsta

A tot petar

« Limós fa fecas »

Es lo carnaval mai long del mond (3 meses), que se debana entre Brefania e lo dimèrces de las Cendres.

Tres sortidas son organizadas cada dimenjada e mai lo dimars grais, ont un ventenat de bendas las animan a peitas. Son preparadas mantun mes a l'avança. Una sortida representa un torn de la plaça de la Republica.

Çò primièr, i a la sortida de 11h00, la que bota mai en relèu lo propri de Carnaval : la satira. Es consagrada a un tèma pres de l'actualitat locala, nacionala, veire internacionala e virat en escarneira.

Puèi arriba la sortida de 5 oras del vèspre, segurament la mai conviventa, que se fa sus d'aires mens escorrents e dins un vestit causit per la benda tota.

Enfin, s'acaba per la sortida de 10h00 del ser, la que bota mai en relèu l'estetica de Carnaval. Es la darrièra de la jornada, la mai solemna, ont los aires jogats son mai lents.

Cal pas desbrembar LOS GODILHS, que se tenon darrièr la musica, amb de vestits gronhons, caricaturals. Son aquí per se trufar del mond, en dire de longa « te coneissi tu ! Te coneissi ! » en cambiar de votz per, justament, se far pas reconéisser.

Lo carnaval de Limós es un folclòr vertadièrament codificat. Lo darrièr dimenge, sénher Carnaval es cremat aprèp son jutjament. Un jutjament que se fa, plan segur, en occitan !

Aquesta fèsta, que la vila a dins lo seu còr, es de veire al mens un còp dins la seuna vida, es segur !

Nadèja Colomer e Sigrid Blanchard

Lo 4 L Trophy

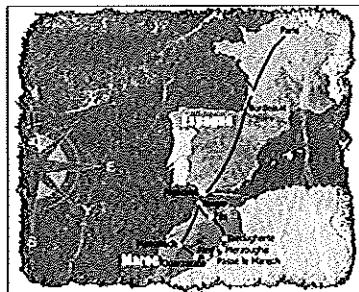
Silvan Masselhon, un ancian calandron, que vién a la Calandreta Paulina tà'n's parlar deu 4L Trophy qui's debana deu 19 de heurèr dinc au 1èr de març de 2009.

Que son en tot mila a partir sia de París enlà, sia de Bordèu enlà. Silvan qu'ei lo copilòte : que s'aucupa de la bossòla e de la mapa. Que parteish dab Adrian Lahiteta, lo pilòt de la 4 L e que van demorar dus dias en Espanha e dètz au Marròc. Qu'an de miar l'autò 6 òras per dia aus entorns de Marraqueish. Lo lor parcors qu'ei seguit per Ràdio Auloron e Ràdio País.

Enfin, lo 4 L Trophy qu'a un objectiu umanitari. En efèit Silvan e Adrian – com cada equipa - que pòrtan 50 kg d'ahars escolars taus mainatges marroquins. Atau los calandrons qu'estón sollicitats tà balhar quasèrns, calams, sacas e participar ad aqueuth carrei umanitari.

Sabrine Cepeda

Ventòria de genèr

Lo dissabte 24 de genèr, la màger part de Gasconha e una larga meitat d'Occitània se desvelhèt dab los uglaments deu vent, quant aquò n'era pas per lo tròn d'una chamineia que cad o per lo carrinc òrre d'un arbó que's treca e s'esglacha au sòu. Mensh de detz ans après la ventòria de 99, dont las marcas n'èran pas encara estadas buishadas pertot.

Quate mòrts dens las lanas, milions d'ostaus shens electricitat e daubuns mentre mantuns dias, maisons, bòrdas e escòlas destèuladas : lo bilanç uman qu'es pesuc, susquetot s'i ajustam la rèste deus auvaris susvinguts en Catalonha, en Pais Basco sud e en Galícia.

Mès l'estenuda deus estralhs qu'es mei pregonda encara, e qu'es de maishanta anònzia tà l'economia de la region. Un mes mei tard, las estimacions deus domaus avançan, e podem començar a mielhs percéber l'importància de la catastròfe. Per Gasconha, qu'estot pertocada mei violentament que non pas los autes parçans d'Occitània, L'IFN anònzia peu moment una proporcion de 48% d'estralhs demiei lo pinhadar. La màger part se tròba dens los departament de las Lanas, que 74% deu son territòri sembla d'i aver patit deus ventàs que buhèren aquera nuit (dab 22% de parcelas que son estadas dralhadas a mei deus dus tèrc). Los autes departaments n'estóren pas esparnhats tanpauc : 40 % de l'espaci girondin, 28% d'Òlt e Garona e de Gers, 14 % deu Bascoat-nòrd e deu Biarn que sufríren degrèus mei o mensh importants.

Entà compréner la gravitat deus domaus, que cau brembar l'importància de la husta e deu pinhadar dens l'economia de Gasconha : la chifra d'ahar que n'es comparable a la deu vin de Bordèu. Unas pèrtas de 48% deus pins, e qu'es una industria tota qu'es capvirada : los silvicultors proprietaris, solide, mès tanben los mantuns obrèrs que viven de la cultura silvicòla. En tot, lo pinhadar, l'industria de la husta e deus produts derivats qu'arrepresentan 34000 emplecs dens la region Aquitània. Es díder la prigondor deus tremols que miaçan lo parçan.

Si los umans non pòden pas arren, evidentament, fàcia a la violéncia de las condicions climaticas -manca d'ic prevéder e de s'adaptar, çò que dejà esvitèt mantuns auvaris deus grèus-, se cau totun questionar suus efèits de la politica d'adobament de la sèuva dempuish uns detzenats d'annadas. Que vedorem, de hèit, mantuas traucadas aparéisher dens lo pinhadar : ací linhas electricas, aquí milhoquèiras gigantas, e ben lèu una navèra autopista (entre Lengon e Pau) e una navèra linha de tren (la LGV París-Madrid) quand la politica de l'estat es estat de barrar las linhas existintas tot au hiu deu siècle vintau. Aqueras traucadas presentan lo trabuc d'auferir au vent un terrenh suu quau s'ahortís, gaha força e velocitat, e atau destralha parcelas sancèras quant se tòpa los arbos que bordejan aqueras planas demiei lo bosc. Ad aqueras naveras condicions d'espleitacion deu pinhadar s'i diu ajustar lo hèit qu'ajouera sèuva n'es pas naturau : sabem de hèit qu'estot plantada per la màger part au segle detz-e-nauau, e que lo sòu de las lanas (hart d'aliòs, una matèira qu'empacha l'aiga de s'escòrrer plan com carré) n'es pas favorable ad una resisténcia deus arbos fàcia au vent : los radics non se poden pas implantar hòrt prigond, e atau non solidifican pas dehèt los pins.

L'òra es au debat dens las lanas, dont la poblacion se tafura tà l'avenir. L'adobament deu territòri qu'es sovent au centre d'ajoueras parladuras chepicadas, entà causir las vias que determiniaràn las politicas deu parçan. Mantuns projèctes se son a apitar, e la màger part d'aquelhs sembla de privilegiar una reconversion e un abandon progressiu de la silvicultura. Quant ne van pas tant lunh los vejaires, son totuns questions qu'espelissen sus la rentabilitat de har pravar pins quant periodicament las ventòrias miaçan de tot abàter. Podem esperar totun que los responsables politics e los elegits non caderàn pas dens una dubertura grana a l'agricultura productivista, e que sauràn preservar l'identitat d'aquelh parçan e deus sons estatjants.

La cauma del 29 de genièr de 2009

Lo 29 de genièr, los regents del public e del privat faguèron cauma e davalèron per carrièra per mostrar lor mescòrdi cap a la reforma de l'Educacion Nacionala. Nosautres, calandirins de la còla Moussu T e Lei Jovents futurs regents de Calandreta, nos sentissèm solidaris d'aquel movement e de sas revendicacions.

Los diferents punts de revendicacion son en particular la mesa en plaça dins las escòlas d'un servici minimum per poder aculhir los enfants quand los regents vòlon exercir lor drech de cauma.... d'apondre que lo mond emplegats per s'entrevar dels mainatges son pas formats per aquò.

Autre punt de la reforma : la supression del RASED. Coma sabèm totes, las doas oras de sosten pòdon remplaçar los regents especializats !! Cal apondre la question de las avaloracions CM2 : quand d'unes se fan de lagui en dire qu'èra « coma se caliá passar lo BAC en mièg d'an », d'autres s'inquietan de la tòca escura del ministèri que demanda la centralizacion de las resultas. Lo nòstre ministre respondèt qu'èra per reperar, lo mai lèu possible, los mainatges de CM2 qu'avián besonh d'ajuda personalizada. Brava trapèla !!! Quand sabèm qu'aquelas chifras seràn visiblas sul net. Pels parents que trantalhan entre doas escòlas, vos daissam imaginar la seguida....

A la tièra de las nombrosas revendicacions : la supression dels IUFM, los blaimes balhats a d'un regent per aver dich « de non » a las doas oras per setmana de sosten, la supression de la mairala al profièch d'una gardariá paganta. Dins Calandreta, la supression de l'escòla mairala portariá un còp al projècte d'educacion immersiva en occitan. Quand lo Sarkozy disiá, ufanosamant, qu'en França se vesiá pas quand i aviá cauma ; esperam qu'aqueste còp l'a plan vista aquela !! De fach, èrem mai d'un million de personas per carrièra segon la policia ; mai de 2,5 millions segon los sindicats.

Alla Myriam e Escarboutel Sandrine.

Recèpta de la tièla setòria

Alestissètz una pasta per pizza, amb 500 gr de farina, 30 cl d'aiga, 20 gr de sal, 10 gr de levadura de fornièr e un culhièr d'oli d'oliva.

Daissatz-la pausar una orada a pauc près. D'aquel temps, adobatz una sauça tomata espessa e pebrinada. Per aquò far, escrachatz de tomatas peladas en boita e apondètz-i alh, ceba, jòuverd, baselic, bonas èrbas e , segur, de pebrina e de sal. Lo pebre es facultatiu.

Daissatz ben redusir.

Puèi, mainatz-vos dels pofres. Se ne pòt prene de gròsses. Fasètz-los coire coma son, dins « l'ola de pression » amb un tap de siure, un estèc de ma grand per los melhor atendrir. Daissatz còire dètz minutias aprèp que l'ola aja començat de chutchutejar.

Quand los pofres son cuèches, los refrescar a l'aiga fresca. Separir lo cap de las patas, lavar menimosament la pèl de las patas que son vengudas d'una polida color rosenca. Doblidetz pas de li lavar lo bèc.

Puèi, dobrir la tèsta e la voidar. Copar la paura bèstia en dats, botar tot aquò dins la sauça tomata. Quand lo tot a ben confit e a pres gost, pensatz a la pasta.

Partejatz-la en doas parts disparièiras e espandissètz-las amb lo bestortièr.

Metètz la part mai granda al fons del mótle en daissant de bòrds largs. Ponchonatz la pasta.

Vojatz la sauça amb los bocins de pofre, cobrissètz amb lo demai de pasta.

Replegatz los bòrds en forma de borrelet. Ponchonatz amb una forqueta.

Daissatz còire a 180 grases, 20 a 25 minutias a pauc près.

Miceli Lidwine

MESCLAD'OC

LA FIÈRA DE LOPIAN

Dempuèi 1998, la vila de Lopian organiza cada an una granda manifestacion ont se mesclan cultura e tradicion locala dins l'encastre de la « Fièra lengadociana, Produches del Terrador, Artesanat e Tradicion ».

Aquelas jornadas nos fan cabuçar dins lo passat mercés a la preséncia dels animals totemicos, de las demonstracions dels mestiers ancians, dels desfilats en vestits d'epòca, de las musicas e danças tradicionalas. Aital, artesans d'art, productors, oficis de turisme son presents, siá un centenat d'expausants que prenon possession del vilatge.

Aquesta annada, la fièra se debanèt la dimenjada del 21 e 22 de març. Pendent aqueles dos jorns, lo vilatge foguèt animat pel desfilat dels diferents animals totemicos del canton : lo « Cocairós » de Saussan, lo « Singlar » de Varages, lo « Drac » de La Salvetat, lo « Buòu » de Mesa, lo « Chivalet » de Florensac, la « Cabra » de Montanhac e lo « Lop » de Lopian.

Amb lo polit temps e l'ambient gaujós, la Fièra de Lopian foguèt una vertadièra capitada. Un moment que lo mond afogats per la cultura nòstra devián pas mancar!

Emilia Cabane e Cristèl Rubiella

Polit rescontre

Dins l'encastre d'un projècte d'escritura, Andrieu Lagarda venguèt a la Calandreta de Mureth rescontrar los calandrons. Una matinada tota, foguèt a la disposicion dels mainatges per respondre a lors questions cap als contes, a son mestier de regent e a l'occitan. En guisa de mercejament los escolans li faguèron partejar poësias, tèxtes causits e cants. Aquel escambi foguèt una capitada tan pels mainatges coma per el. Pensi qu'aquela mena de rescontre es una dobertura pels mainatges, que n'an pas forçadament la costuma dins l'encastre de l'escola, e crèa ligams intergeneracionals.

Sigrid Blanchard

Març de 2009 -- n° 6

Somari del n° 6

Calandrotas del Carn.....	2
Per un ensenyament de l'història occitana.....	3
Maleta pedagògica : la matièra.....	4
Poèmes.....	4

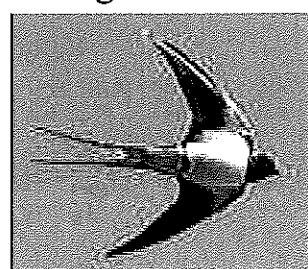
L'irongleta

Quan lo temps printaneja,
Irongleta vòla, vòla,
Quan lo temps printaneja,
Irongleta volarà.

Per los prats, sus l'erbeta,
Irongleta vòla, vòla,
Per los prats, sus l'erbeta,
Irongleta e's pausarà.

Un brigall d'èrba seca
Irongleta vòla, vòla,
Un brigall d'èrba seca
Irongleta amassarà.

Dens lo còrn de la bòrda
Irongleta vòla, vòla,
Dens lo còrn de la bòrda
Irongleta bastirà.

3 calandretas dins Tarn

603 : aquò's lo nombre de calandrons que faguèron lor dintrada dins las calandretas de Miègjorn-Pirenèus, contra 584 l'an passat. Aquelas escòlas occitanas deurián veire arribar 41 escolans de mai d'aici la fin de l'annada. La region que compta a l'ora d'ara, 13 establiments mairals e primaris d'aquela mena, vegèt dobrir doas calandretas novèlas ongan : la calandreta d'Albi e la de Galhac.

La calandreta d'Albi, jos la responsabilitat de Magalí Donadille, dobriguèt en setembre de 2008, dins los locals de l'anciana escòla Jean Jaurès, riva dreita de la vila velha, dins la carrièra de la Magdalena. Seguissèt lo 6 de novembre la dubertura de la calandreta del Galhagués, dins los ancians locals de l'espital de Galhac (carrièra René Cassin), jos la responsabilitat de Roxane Corbière. Doas pichonas sòrres de la calandreta de Castras, dubèrta dempuèi 16 ans, que venon afortir l'interès per la lenga occitana dins Tarn.

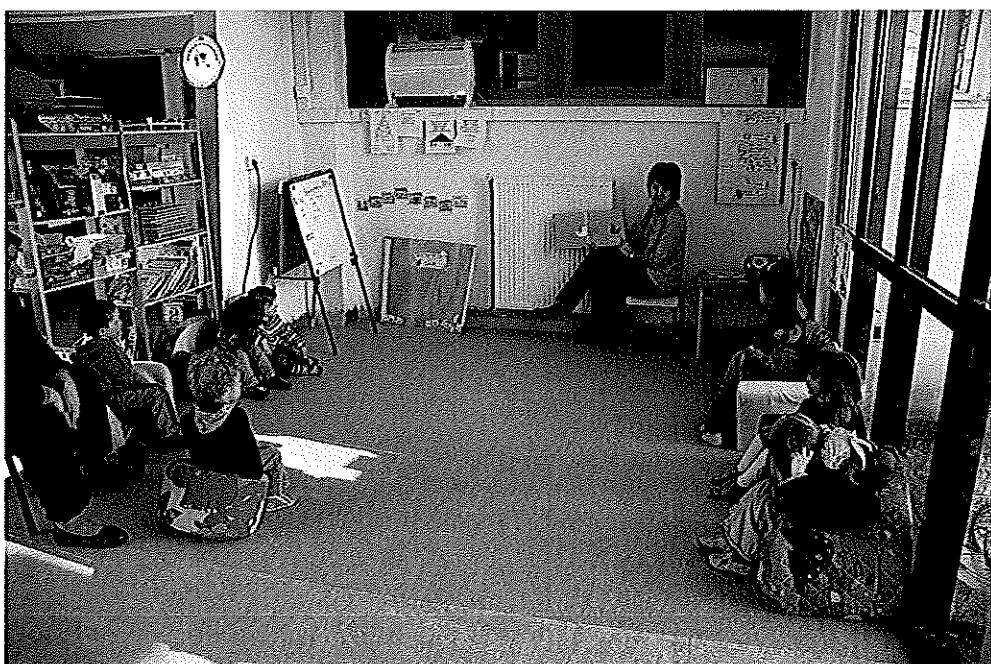
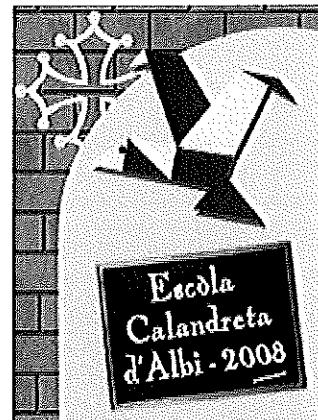
A Galhac, la dubertura se faguèt amb 8 dròlles : 2 PS e 6 TPS. Ara, son 11 escolans : 3 PS e 8 TPS. Los associatius trabalhavan al projècte dempuèi mai d'un an. La regenta, Roxane, arribèt pas qu'a la fin (es a dire fin d'agost). Coma l'escòla es albergada dins los ancians locals de l'espital, calguèt tot pintar per balhar un aspècte mai « escòla mairala » : un fum de colors de pertot, de dessenhs dins lo corredor e dins la peça de dormida, de polidas nívols en forma de bèstias. Lo mobilièr e los jòcs foguèron trapats pels parents qu'avián fait d'escampa-ronhas o de dons de quelques personnes.

Pel moment, son dins un « hall » de 50 m² enrodat de veirinas , amb un accès sus la recreança privada que servís de cort : un luòc plan agradiu, ombrajat e ensolellhat a costat del pichon parque de l'espital. La calandreta aviá lo projècte de faire s'encontrar los calandrons e los residents de l'espital. Se faguèt aquela setmana amb 3 residents e se passèt plan (sustot quand una menina menèt de bonbons !!).

Per l'an que ven, l'escòla se deu agrandir amb 2 classas de mai (d'ancianas cambras que cal transformar en classa) e las previsions pels efectius pòdon anar dusca a 20 (serà lo maximum pel moment). L'escòla a ja de contactes segurs (pichons fraires, amics ...) e se tratarà a la dintrada aisidament amb 5 pichons de mai. Vaquí un polit exemple d'una calandreta nòvela que vira.

Sandrine Escarbouet

Teni a mercejar Roxane per son ajuda e sa participacion a l'escritura d'aquel article.

Per un ensenhamant de l'istòria occitana !

Es causa sabuda : l'ensenhamant de l'istòria, a quin nivèu que sii, es un factor deus màgers dens la formacion deus caractèrs. L'istòria occitana, ic sabem, qu'es estada sepelida e amagada dempuish mantun sègle, au profit de l'ensenhamant obligatòri de l'istòria oficiau francesa.

Calandreta, en tant qu'escòla immersiva e en occitan, que poiré jugar un ròtle cap a la recuperacion de l'istòria nòsta. Uèi lo dia, dens la màger part deus cas, çò que's passa es qu'ensenhan dens las calandretas en prioritat l'istòria francesa e las soas granas datus (que a còps non corresponen pas dab las realitats vivudas peus pòbles d'aci), e que completan dab una sensibilizacion a l'istòria locau. Totun, l'istòria occitana dens la soa globalitat, e dab la soa particularitat comuna e partatjada, demòra quasi tostems hòra de las escòlas. Se pòt pensar qu'aquera manca pòrta tòrt a l'ensenhamant en occitan en generau, en çò qu'es tot un pan de la nòsta cultura e deus nòstes caractèrs pròpis que s'es a esbonir. Pòdem tantplan pensar qu'una escòla immersiva dens una lenga perd de la soa coeréncia, quand l'istòria deu pòble que parla aquera lenga es sepelida e denegada.

Arguments de tota traca que son sovent avançats en contre de l'ensenhamant de la nòsta istòria.

Un purmèir qu'es de la medisha vea com los arguments que mentre sègles anoren en contre de l'ensenhamant de la nòsta lenga. Considerada com un "*patois*", e donc sonque digna d'estar desbrembada, l'occitan que demorèt subjècte de vergonha peus sons locutors. Uèi lo dia, la situacion que sembla de bon comparar per lo maine de l'istòria, sovent vista com mensh interessanta que non pas la grana istòria francesa. Òr, per quina rason l'istòria nòsta, en l'estudiar mei prigondament que la sonque literatura deus trobadors (l'unic moment que pòden audir a parlar d'Occitània dens una escolaritat normau), non seré pas tant interessanta com l'istòria francesa dens l'amira de la construccion deu mainatge ? La coneishença de las condicions de vita deus sons ajòus, e de las hèitas passadas suu territòri qu'i vivem, es shens nada contestacion possibla mei benefica que la coneishença d'una istòria incompleta e a còps messorguèira.

Un dusau argument que ven d'una critica au punt de vista utilitarista de l'ensenhamant de l'istòria occitana en calandreta. E solide, ic divem préner en compte : ne podem pas ensenhar dens las escòlas una istòria que non seré pas ensenhada après dens los collègis e liceus de l'Educacion Nacionau (qu'arculhen la grana majoritat deus còishes que sortissen de las calandretas). Los mainatges se'n trobarén perduts e tremolats, e riscarén bissè de mesclanhar bèth los dus ensenhamants seguits. Totun, seré benlèu un combat interessant de portar, dens Calandreta com dens lo moviment occitan tot : la reconeishença de l'istòria occitana dens los programes de l'Educacion Nacionau suu territòri occitan. Avem dret a la nòsta istòria, autantplan com a l'ensenhamant en immersion dens la nòsta lenga mentre l'escolaritat tota. Lo dissabte 24 d'octobre de 2009, que seràm dens las carrèiras de Carcassona : revendicar aquest dret a la nòsta istòria que seré una amira de las beras.

Un autre argument se liga a la lei francesa : "França es una república indivisibla", çò ditz l'article 1 de la constitucion. Dab aquera afirmacion, l'ensenhamant de la nòsta istòria que seré bissè considerat hòra-la-lei au dret de l'Estat francés. Mès si la lei francesa s'opausa, las convencions internacionaus recomandan : l'article 30 de la Convencion Internacionau deus Drets de l'En-hant (ONU, 1989) ic afirma : *"dans les États où il existe des minorités ethniques, religieuses ou linguistiques ou des personnes d'origine autochtone, un enfant autochtone ou appartenant à une de ces minorités ne peut être privé du droit d'avoir sa propre vie culturelle, de professer et de pratiquer sa propre religion ou d'employer sa propre langue en commun avec les autres membres de son groupe."* L'istòria qu'es una part màger de la cultura d'un parçan, e los mainatges d'aqueth parçan se veden donc reconeishut lo lor dret a conéisher l'istòria deu son pòble (*"avoir sa propre vie culturelle"*). Los mainatges occitans, per tant, an lo medish dret com tots los mainatges deu planèt : conéisher la soa istòria qu'es fondamentau dens l'amira d'aver la soa pròpia vita culturau.

Vedem donc que l'ensenhamant de la nòsta istòria, dens las calandretas com dens l'ensenhamant public tot suu territòri occitan, es un enjòc màger per l'avenir de la nòsta cultura. Revendicar los nòstes drets, per exemple au parat de la manifestacion *Anem, Òc!* d'Octobre, que serà lo biais d'ic aténher !

MALETA PEDAGOGICA

En seguida de la mòstra que farguèrem sul tèma de la matèria, avèm constituit una maleta pedagogica a l'atencion dels regents que n'aurián de besonh. Es disponible al centre d'Aprene.

Contengut:

-una boita mistèri: i botar d'objèctes de matières diferentas.

-teissuts.

-sable, gravièr, pèira.

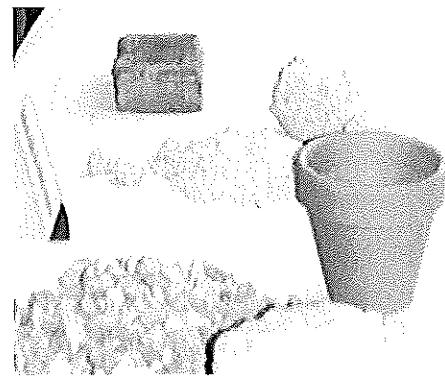
-argile en posca, en pan.

-grans de blat, farina.

-lana de moton, i podètz apondre una pèl de moton, un tricòt de lana fialada.

-de que faire de pasta de sal.

-libretons tactils.

Tot aquò per agachar, sentir, per qué pas ausir, e subretot tocar de matières diferentas; per se rendre compte que res apareis, res desapareis, mas que las causas se tranforman.

Lidia Rech.

Tèrra d'òc

Tèrra d'òc, ò ma tèrra,
Tu que mos aujous alisèron
De sa relha laurant de lònga.
Tèrra d'òc, desperta-te,
tèrra d'òc, ò ma tèrra:
Te raubèron tant de filhs.
Desperta-te, rampèla
Cigalas e lasèrts;
Fai mèfi, que vòlon n'acabar.

Tèrra d'òc, ò ma tèrra,
Vei, amorcèron la flamba, ras de l'aiga,
Amorcèron las chimenèias.
Ara vójon los escuts
Per faire calar las caponadas.
Lo muscat doç das òmes
Seriá lèu amargant.
Tèrra d'òc, ò ma tèrra,
Oblides pas los bòsques e los maquisés.
Per tu de joves tombèron.
Tèrra d'òc, soven-te tanben d'aquela femna
Sagatada a Montpelhièr.

Tèrra d'òc, ò ma tèrra,
Ajuda-nos
Tu que siás plan tròp abondosa
Per servir sonque de decòr.
Butem totes ensem que viravem los èrmes
E niflarem totjorn, los matins de vendémias
L'olor de la menta pebrada.

Sens tu, quau gaitariá respelir las cigalas?
Tèrra d'òc, es temps encara ;
Fai resclantir los tòca-senhs,
Fai-me udolar tas sirenas!
Bronzís das crits de los enfants
Tèrra d'òc
Nos cau viure!

Lo país meu

Quand torni al país, après plan longa abséncia,
Urós e esmogut e l'èime plen d'espèr
E que vesi brillhar lo cèl de ma joventà
Sentissi dins mon còr un meravelhós plaser.

Amont, sus lo montet, perduet entre bartasses
Quilhat dempèi totjorn, fièr e silenciós,
Vesi lo castelon dominant los rocasses,
Es nòstre bèl Neirau, vestigi dels senhors.

Pus luènh, entre lo bòsc, las vinhas e las
pradas,
Sus un riu escrumós, tindant e esclairada,
Nòstre Pont de Tres Dents, romantic e planh
vièlh.

E puèi, un pauc pus luènh, al prèp d'un riu
sauvage,
Entre bauces esquiús e penjals rascanhuts,
Ç a i a l'aiga de Cors, per nos faire omenatge,
Que raja del ròcas dempuèi que sèm nascuts.

E ça i a lo cloquièr que trona sus la vila,
Sobeiran, pitoresc, antic e gloriós,
Que d'autres còps dessús butava d'erborilha,
E que dins la ciutat es devengut famós.

Aital poiriá parlar pendent una setmana
Aital poiriá vantar nòstre polit país.
Mas a, dins la region, tala renomenada,
Que, amai que parlèssi, auriá jamai finit.

Cahuzac Robèrt (Sant Gervais de Mara, Erau.)

Jornal a gratis d'escampar pas per carrières
APRENE, MV n°116, 15 c. General
Marguerite, 34500 Besiers / 04 67 28 75 36 /
aprene@aprene.org / http://aprene.org /
responsabla de publicacion ; Mònì Allaya

MESCALAD'OC

« Tòcas e Cloquièrs »

Imaginatz, lo temps d'una dimenjada, entre quaranta mila e cinquanta mila personas dins un vilatge ont demòran a quicòm prèp 200 abitants !

Aquesta dimenjada del 4 e del 5 d'Abrial de 2009 marquèt los 20 ans de la famosa fèsta « Tòcas e Cloquièrs ». Una manifestacion que se passèt ongan a Malras (a 4,5 km de Limós).

Se podiá legir sus la brocadura aqueste còp « 20 ans ja que los vinhairons del Sénher d'Arcas festejan lo patrimòni francés gràcia a una combinason magica : la pèira e la tèrra, l'escudèla e lo vin ». Òc, 20 ans ja, que cada an, Tòcas e Cloquièrs devén lo sèti dels professionals de la gastronomia, que se recampan la dimenjada dels Rampalms, a l'entorn de l'enquantadura de melhorar « chardonnay AOC de Limós ».

Aquesta dimenjada, avèm obrat per la restauracion del cloquièr de la glèisa de Malras, l'elegit de la primiera edicion, en 1990. Totes los beneficis permeton cada annada de melhorar lo cloquièr dins un vilatge apertenent a l'apelacion, que compta 42 comunas sòcias. L'an passat, èra per la glèisa de l'Assompcion a Limós.

L'enquantadura (lo dimenge) foguèt jos la presidéncia del cap estelat Michel Troisgros, filh de Pierre Troisgros, lo que presidissiá, i a 20 ans, la primiera venta.

Se disiá dins las carrières que la qualitat del vin èra excellenta. Las vendémias foguèron excepcionals. De tot biais, es totjorn un vin d'excepcion que nos es presentat dins aquesta manifestacion. Un vin blanc escampilhat dins 4 terraires : l'oceanic, nauta-valada, autan, e lo mediterranèu.

Malras 2009 foguèt un crus bèl. Los vinhairons pòdon aver la riseta, amb mai de quaranta mila personas ! De totes las edats, de totes las nacionalitats.

Lo vilatge se partegèt, coma de costuma, los 11 cavòts de degustacion. Qualques pichòtas novetats aqueste an, l'espectacle airenc de la patrolha « Breitling Jet Team » que se debanèt en fin de vèspre dins lo cèl de Malras. Per se rendre al vilatge, caliá forçadament manlevar las navetas al despart del gimnasi de Flassian e Limós. Èran a gratis. La dintrada dins Malras costèt 3 euros, veire compres. Las 4 degustacions costava 5 euros. E plan seguir tot çò que caliá per se restaurar èra aquí.

Un bonur per totes los amators de vin !

Nadège Colomer

Abrial de 2009 -- n°7

Somari del n°7

Museu de Lorinhau.....	2
Visita au collègi Leon Còrdas, pèça de teatre de J-La Belonet.....	2
Manifestacion a Pau.....	3
Passejada dins Erau, dorinholas.....	4

POTONS...

Pibol, fraire de l'aiga,
aiga, gaug del pibol,
escambiatz de potons
jos tèrra e dins los aires
potons, a las rasics, de l'aiga
josterrenca
potons secrets e cauds dins la
suaudor potenta
de la tèrra mairala ;
careça immateriala,
amont, dins la claror
dels folhacs enfrenits a l'aigueta
soscaira,
potons d'ombra e de lutz
potons d'albor e de treslutz
e rajolants de cèl...
Los espèri, Pibol,
ieu, a ton ombra, aigueta.
Louisa Paulin, extract del
recuèlh *direm a la nòstra nena*
(edicions Vent Terral)

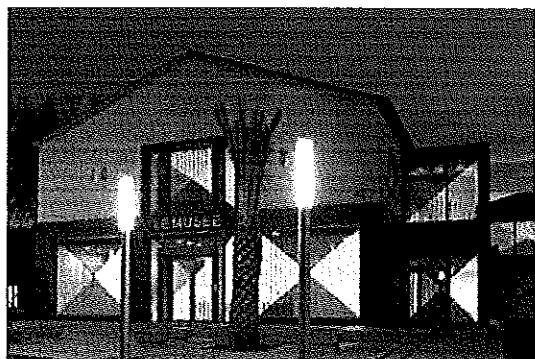

Jornada a Serinhan

Lo dijous 26 de març de 2009, anèrem vesitar lo musèu d'Art Contemporanèu de Serinhan. Sénher Patrick Divaret nos faguèt abans una pichòta istòria de l'Art de la preïstòria cap a l'art d'uèi. Caminèrem de la Dòna de Lespuque cap als Contemporanèus. La visita menada del musèu amb las mòstras temporàrias e permanentas nos faguèt descobrir las òbras de Dominique Figarella e Jean Denant.

Apuèi un bon rechauchon ensolellhat en riba de mar, anèrem vesitar Dado al domeni de Las Orpelhières, situat entre Valras e Serinhan, dins una zòna de pradas saladas del Conservatori del Litoral. Dado i veniá de temps en temps en residéncia dins un dels bastiments. Pintrèt totas las parets vengudas coma un « libre dubèrt » sus la violéncia del mond : una mena de « Guernica en color ». Acabèrem la nostra passejada davant la Cigalhièra, sala d'espectacle de la vila, conceptualizada per Buren. Podètz anar sul sit del musèu de Serinhan (www.ville-serignan.fr) per trapar mai d'entreseñas sus las activitats força ricas e interessantas del musèu.

Aquela jornada nos permetèt de nos pausar quelques questions coma : per qué far d'arts visualas en classa ? De qu'es la creacion ? Es necessari de faire polit ? ...

Lidia Rech, Sandrine Escarboutel e Lidwina Miceli.

Vesita menada del collègi Leon Còrdas.

Dimars de tantòst los CM de la calandreta Dau Clapàs anèron vesitar lo collègi Calandreta de Grabèls.

Aprèp una longa caminada arribèrem enfin a destinacion.

Los collegians prepausèron als calandrons de se desseparar en sièis còlas, cada còla foguèt presa en carga pels joves que lor faguèron la vesita de lor collègi.

Un polit local aculhís los 95 escolans. Un internat pòt prene en carga los que venon de luènh. Una cantina organizada en « self » balha enveja d'i èsser mièg pensionari...

Lo collègi es vertadièrament dins la continuitat de las escòlas calandreta, al nivèl de las institucions : los conselhs, las cenchas que remplaçan totjorn las nòtas, lo travalh en còla, e lo caminament cap a l'autonomia.

Los joves pòdon aprofechar lo programa cap a l'aprendissatge de las lengas : Latinitas, amb lo castelhan, l'anglés, l'arab, l'italian, lo francés e l'occitan plan segur.

Un dels avantatges nombroses de metre son mainatge dins aqueste collègi pòt èsser l'enquadrament de cada escolan en rason de l'efectiu. Los professors son disponibles per ajudar se n'i a de besonh.

Tantossada plan agradiva e rica en descobèrta! Mercé a la còla pedagogica e de segur als collegians!

Alla Miriam

Patapim patapam de Joan Loís Blenet

Los calandrons de Clapàs e de Candòla anèron veire la pèça de teatre novèla de Joan Loís Blenet que la produsissia pel primièr cop a la Vista.

Una polida representacion sul tèma de la paur, la paur de la nuèch, dels monstres... Un lexic occitan força ric a l'entorn dels personatges legendaris: la romèca, lo drac...

Una mesa en scèna que bota l'espectator dins lo jòc dels actors amb una cançoneta que ritma la pèça e dintra dins lo cap:

« Paur paur paur

Vèni vèni vèni

Paur paur paur

Te veni cercar »

Espectacle per la mairala e pel primari

De mancar pas!!!

Alla Miriam e Emilia Cabane

BEARN, GASCONHA, ÒC ! PAU LO 4 D'ABRIU DE 2009

Lo collectiu La Crida - gropament d'un cinquantenat d'associacions – qu'organizè la manifestacion per la lenga. De cap a 1 200 qu'èram aceth dia a ns'arretrobar davant lo Palais de Justicia de Pau tà manifestar per la lenga nostra.

Tres mots tà parlar de la medisha lenga: biarnés, gascon, occitan. Quau que sia lo mot qui causim tà la designar, la realitat qu'ei la medisha: qu'ei en dangèr.

La demanda qu'ei clara: que sian hicats en plaça mejans eficaç tà que visca la lenga. Necessitat alavetz d'ua politica lingüistica tà que la lenga e sia mei parlada, escrivuda e mei utilizada.

Qu'estó lo parat de clamar ua volentat politica vertadèra e mejans financèrs tà:

- Mei d'escòlas per ensenhar dens la lenga;
- Mei d'emissions de ràdio e de television dens la lenga;
- Mei de sostien aus qui cantan, jògan, escriven dens la lenga;
- Mei d'utilizacion de la lenga dens los espacis publics.

Aquesta politica lingüistica que hè hrèita se volem que sia transmetuda la lenga a las generacions a viéner. Tots los qui's volèn juntar a la protèsta qu'èran convidats a sostéiner la lenga, estóssen pertocats per era, d'un biais o d'un aute. Notem la preséncia de politics: Sr Bayrou, Sr Ricarrère e Sr Labazée. Lo president de las Calandretas, Sr Blenet qu'i èra tanben. Soslinhem d'aulhors la participacion deus actors de Calandreta: pairs, calandrons, collegians, regents, salariats, ATSEM, benevòles...

La manifestacion que's volè silenciosa suu parcors e hèita de calhavari aus estancs de presa de paraula. Los manifestants qu'èran vestits de blanc e negre (colors de l'imatge deu visuau de l'artista BEN) qui simbolizavan respectivament las promessas, las paraulas, e los actes.

Esperem que siam entenuts e sostienuts e qu'ua vertadèra politica lingüistica e sia mesa en plaça tà non pas adoptar definitivament la color deu dòu...

**PÈRDER LA LENGA QU'EI PÈRDER LO PAÍS
BEARN, GASCONHA, ÒC !**

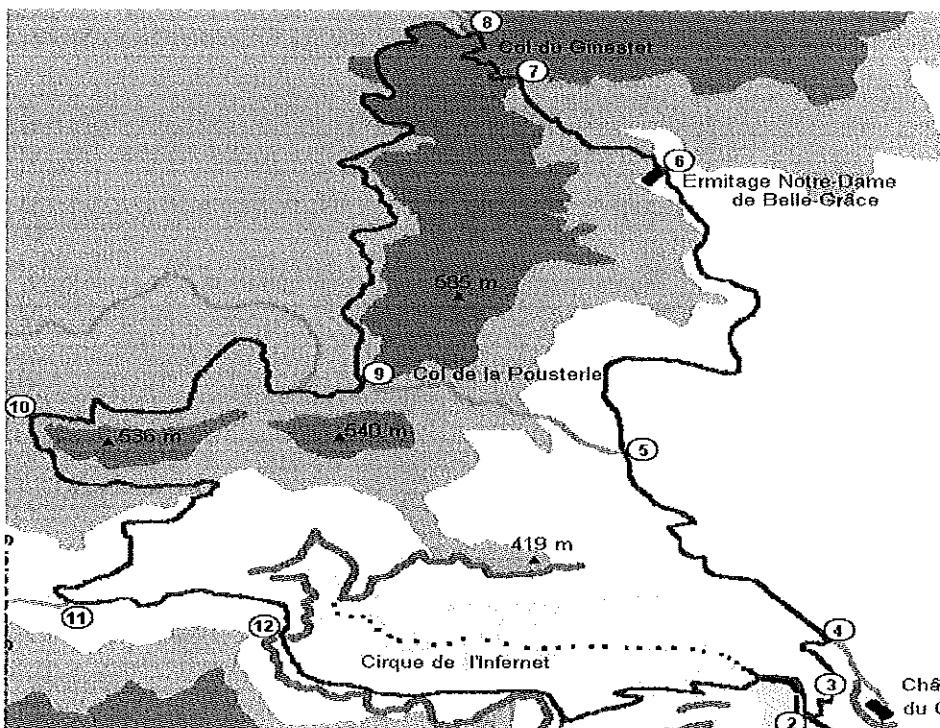
Una passejada a Sant-Guilhèm del Desèrt

Amb lo bèl temps qu'arriba, vos prepausi de descobrir o de tornar descobrir un païsatge pintoresc.

A travèrs una passejada de 12 km e pas trop dificila, poiretz encontrar un castèl arroïnat quilhat sus una ròca vertiginosa, un ermitatge nisat al pè d'una sorga, sens doblidar los bauces impressionants del circ de l'infern.

Aqueste vilatge lo traparetz dins Erau a 45 km de Montpelhièr e a 66 km de Besièrs.

Aprèp aquesta passejada, poiretz anar vesitar l'abadiá del vilatge e vos reconfortar amb un bon pescajon !

Cristèl Rubiella

1

Devinhòlas :

- 1- Granda domaisèla a pas qu'un pel al cap. Qual soi ?
- 2- Ai un uèlh al cap de la coeta. Qual soi ?
- 3- A pas ni coa, ni cap mas fa un nenon plan manhac. Qual es ?
- 4- Pòrti corona e soi pas rei. Ai cent femnas e soi pas maridat, ai d'esperrons e soi pas cavalièr. Qual soi ?
- 5- Lo trobatz a vòstra pòrta e vos pòt menar pèdre. Qual soi ?
- 6- Long coma los blats, verd coma los prats, blanc coma lo lach. Qual soi ?

Responses lo còp que ven

MESCLAD'OC

Los animals totemics

Dins lo departament d'Erau, pendent las manifestacions culturalas o las fèstas votivas, los estatjants d'unes vilatges e vilas fan desfilar un animal totemic per carrières, elements fòrts de l'identitat locala dins tot lo Lengadòc bas, protector de la comunautat e emblèma de lor ciutat. Lo departament illustra solet l'arca de Noè. Se de còps que i a, d'unes son recents, la màger part son de tradicion anciana e sovent ligats a una legenda.

Pasmens, la màger part dels animals totemics foguèron creats a partir del segle XVI. Lo mai ancian es lo de Besièrs seguit de l'ase de Ginhac o del polin de Pesenàs. Lor forma es de còps que i a liura e fantasierosa. Lor talha e lor pes variables. Lo mai pesuc es lo de Pesenàs, lo mai gròs lo de Besièrs. S'agís sovent d'una construccion de fusta e cobèrta d'una tela colorada al cap minuscul. A l'interior de l'estructura, de portaires s'amagan per lo far avançar. Lo nombre de portaires càmbia segon la talha de la construccion. Pendent l'Istòria, d'animals totemics desapareguèron per tornar nàisser quelques annadas o sègles mai tard. N'i a que foguèron destrusits pendent los períodes revolucionaris.

Los animals totemics son sovent acompañats per un autre animal totem comun a fòrça vilatge: lo chivalet, representa un caval portat a la talha per un òme que son lo tanc despassa del còrs de l'animal. Lo chivalet se tòrna trapar a Valròs, Possan, Agde, Montpelhièr...

La simbolica de l'animal totemic es maniquèa. D'unes son un simbòl del mal (la canilha de Pinet manja de fuèlhas de vinha, simboliza los enemics de la viticultura) e servisson pels vilatgeses a esconjurar los malurs que toquèron lo vilatge, coma la sèrp

Maig de 2009 - n°8

Somari del n°8

Familhas de longas.....	2
Herri Urrats 2009.....	3
Recepta dau clafotis.....	4
Poésias bestias.....	4

de Bedariós. D'autres animals totemics simbolizan lo ben, o de virtuts positivas (lo coratge, la fòrça, la rusa...) coma l'ase de Bessan o de Ginhac, o la miraculosa cabra de Montanhac.

En defòra del departament, existisson d'animals totemics coma la Tarasca de Tarascon o l'ors de Prats-de-Mollo, lo buòu que vòla a Sant-Ambroix o encara l'ase que vòla a Gonfaron dins Var.

Aquela setmana, per un trabalh que nos foguèt demandat, farguèrem lo nòstre animal totemic. Se sona "Mesclad'Òc" coma lo jornal. Un bocin de còrs d'un "dodo", grasilhatge per far la coeta, un balon en papièr mastegat pel cap, de tròces de carton per far las patas, de fials de lana, de teissut per far los pels, de pega, de pintrura, de papièr roge, jaune, ... E vaquí un polit animal totemic que nais.

La còla e son animal totemic Mesclad'Òc

FAMILHAS DE LENGAS

Vos presentam doas activitats familhas de lengas:

Lo còrse.

Prepausèri una activitat familhas de lengas amb lo còrse als escolans. Per aquela activitat d'en primièr los calandrons descobriguèron un tablèu amb quelques mots en occitan, còrse e francés per exemple man / manu / main o encara castanh / castagnu / châtaignier. Puèi avián mots a recaptar dins aqueste tablèu. Amassa trapèrem las semblàncias e cossí cambiava un mot d'una lenga a una autra.

En segonda sequéncia lor balhèri aquel tèxt ont devián notar los mots que pensavan comprene, podètz ensajar.

Ps: lo cal prene coma un jòc! (lo cal dire als mainatges que lor sembla impossible de far: « Coneissèm pas lo còrse. Es una lenga desconeguda... »).

Sigrid Blanchard

U corbu è a volpe

*Maestru Corbu, annant'à un castagnu caravunatu,
Tinià in bocca un bel'casgiu quatratu.
Stu casgiu, sicondu l'amicu Biondinu, u
pisacadore cusì finu,
Stu casgiu, u Corbu l'avìa furatu à un Niulincu
chjamatu Pincu.
Una volpe, attrirata da l'odore putente,
Si liccava digia è le lelabbre è li denti;
È, cridendu d'empie la so'panza,
Disse, in'cun'aria di circunstanza:
- « Salutu, salutu! Signor'Acellu!
Sè (vo) sapete cantà quant'è vo site bellu,
Site lu Rè di lu nostru cantone... »
U Corbu si pone in furconu
U casgiu quatratu ch'ellu avìa furatu
È disse:- « O Volpe, o Volpe! Di li sette colpi!
À quale crede di biffà?
Stu casgiu hè meiu, sè t'un a sai.
Asciuva la to lingua è teni lu to fiatu,
Chì l'hà da avè ù hè ancu natul »
Frà quistu tempu, pianu pianu, una curnachja
Si piglia u casgiu è sparisce ind'a machja...
Muralità :
O latru, stà attente à lu terzu latrone!
S'ellu ùn hè volpe, sarà vulpone!*

L'italian.

Dins l'encastre d'una activitat « Familhas de lengas », los enfants de la classa CE1-CE2 de la Calandreta La Granhòta de Narbona, realizzèron, amb l'ajuda d'un parent, una pizza tot en aprene lo vocabulari en italian. Dins la seguida d'aquesta activitat, los mainatges aprenguèron una cançón en italian : « Il caffè della peppina ».

Vaquí las paraulas d'aquela cançón que podètz utilizar dins la vòstra classa.

Emilia Cabane

Il caffè della peppina

*il caffè della peppina
non si beve alla mattina
ne col latte, ne col te
ma perche, perche, perche...*

*la peppina fa il caffè
fa il caffè con la cioccolata
poi ci mette la marmellata
mezzo chilo di cipolle
quattro o cinque caramelle
sette ali di farfalle
e poi dice : « che caffè ! »...*

*il caffè della peppina
non si beve alla mattina
ne col latte, ne col te
ma perche, perche, perche...*

*la peppina fa il caffè
fa il caffè col rosmarino
mette qualche formaggino
una zampa di tacchino
una penna di pulcino
cinque sacchi di farina
e poi dice : « che caffè ! »*

*il caffè della peppina
non si beve alla mattina
ne col latte, ne col te
ma perche, perche, perche...*

*la peppina fa il caffè
fa il caffè con pepe e sale
l'aglio no, perche fa male
l'acqua si, ma col petrolio
insalata, aceto e olio
quando prova col tritolo
salta in aria col caffè...*

il caffè della peppina.....

HERRI URRATS 2009

Lo dimenge 10 de mai se debanèt a Senpere (Sent Pé sus Nivèla, en basco) la vint e quatau edición de Herri Urrats, la hèsta de las ikastolas deu Bascoat nòrd (escòlas immersivas en basco). Lo parat èra bèth especiau pr'amor deu quarantau anniversari de Seaska, l'institucion que gavida las ikastolas deu País Basco nòrd.

Las ikastolas, apareishudas dens l'Estat francés en 1969, qu'amassèvan a la dintrada 2008 en vint-e-una escòlas primàrias, tres collègis e un licèu, un totau de 2530 eslhèvas. Haut o baish, que son detz de cents deus mainats deu territori basco de l'Estat francés que son pertocats per aquest ensenhament en immersion. Es díder la proporcion importanta d'aqueras escòlas sus un territori espandit sus un miei departament.

Dempuish 1984, Herri Urrats que permet donc de finançar en granda partida lo desenvolapament d'aqueras escòlas. Son detzenats de milèirs de personas que s'amassan cada an a l'entorn deu lac de Senpere, entà véder concerts, escotar contes, espiar espectacles, minjar, béver e dançar tot lo dia, devath la pluja com lo só. Ongan, los hons amassats que serviràn entà bastir una navera ikastola en Bidart, e tad arrenavir la

d'Ossès. Paxkal Indo, president de Seaska, anoncièva atau que las arrenavidas d'escòlas primàrias e elementàrias s'acabaré a la fin de l'an, e que la federacion se poiré estacar a partir de l'an que ven a las arrenavidas deus bastiments deus establiissaments secondaris.

L'exèmple de Herri Urrats que pòt interessar hòrt lo monde de Calandreta. De hèit, una tala hèsta que permet segur d'ajudar lo finançament, mès n'es pas l'unic interèst que s'i pòt véder. Amassar tant de monde qu'es tanben un enjòc important en çò que balha una lisibilitat bèra a l'accion d'ikastola. Responsables politics qu'i son presents cada an -dimenge que podorem véder per exemple lo José Bové a se passejar demiei la horrèira. Qu'es tanben un moment important de socializacion de la lenga e de difusion de la cultura basca : monde de tots los cantons deu territori basco que s'arretròban aquí, bascofònes com non-bascofònes, militants com simple simpatizants.

Las realitats d'Occitània (un territori de 200000 km², mantuns dialèctes, mantunas federacions regionaus de Calandreta...) que complicant las possibilitats d'apitar una hèsta nacionau de la mena d'Herri Urrats. Que semblaré totun interessant de pensar a l'interèst per las nòstas escòlas d'aviar un projècte de hèsta granda entà desvelopar lo movement Calandreta e atau espandir la luta per la nòsta lenga.

RECÈPTA DEU CLAFOTÍS

Ingredients :

- 5 ueus (mujòu + larme)
- 150 g de cerisas
- 150 g de sucre molut
- 150 g de haria
- 1 topiòt de cresta fresca
- 1 teca de vanilha (o 1 saquet de sucre vanilhat)
- 1 nòga de burre
- 1 culhereta de caçonada

Plan bâter los ueus dab lo sucre. Copar sus la longor la teca de vanilha e rasclar l'interior dab un cotèth. Botar çò de rasclat dens la preparacion e mesclar.

Hornir la haria. Mesclar dinc a obtiéner ua pasta pro lissa puish incorporar la cresta fresca e mesclar. Burrar lo motle, dispausar las cerisas desossadas au hons e cobrir-las dab la pasta tota.

Har còser au horn 40 / 45 min a 180°C. Un còp cueit, saupicar lo clafotís d'ua culhereta de caçonada. Deishar en hreditir abans de saborar.

Variantas :

Remplaçar las cerisas per abricòts, persegas, peras, pomes, etc. Possibilitat tanben de las remplaçar per ua placa de chocolat negre honut e saupicar sia de canèla sia de caçonada.

Har mesclas: clafotís de chocolat dab peras o bananas...

Seguitz la vòsta imaginacion e los vòstes gostos!

Sabrine Cepeda

POÈSIAS BÈSTIAS

La canilha

Canilhassa
Borrudassa
Quora vendràs
Parpalhòl
Calhòl

L'abelha

Abelha abelida
Benastre del cèl
Dins l'èrba florida
Amassa ton mèl.

Fisses pas Francesa
Ni mai Marinon.
Se ta pata pesa
Vai- t'en al bornhon.

L'eriç

Ieu soi l'eriç,
Sembla-babís
Morreponchut
E pel fichut...

Lo can japaire
S'escarnís...
La viperalha
Me fugís...

Mas l'òme, el
Me fa la guèrra :
Me caça aquel
De per sa terra,

L'autre se ritz
Del paure eriç
E m'acotís
E m'espotís...

L'aranha

Tu, aranha, t'aimi pas
Tu, ni ta falsièira !
Subretot quand siás al ras
De ta moscatièira
A velhar l'innocentassa
Que lèu tombarà
Jol gafal de ta patassa
Que la bandarà !